

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-09-18

Ärendenummer EXF-2025-00954
(EXF-2023-00702)

EXN 2025-10-20

Handläggare

Jonny Wigrup

Telefon: 031-368 12 65

E-post: jonny.wigrup@exploatering.goteborg.se

Förslag till avslut av uppdrag avseende erbjudande om återupptagen diskussion med Novum Samhällsfastigheter AB för lokaler av utbildningsändamål

Förslag till beslut

I exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden förklarar uppdrag avseende erbjudande om återupptagen diskussion för lokaler av utbildningsändamål med Novum Samhällsfastigheter AB för avslutat (EXN 2023-05-22 § 144).

Sammanfattning

Exploateringsnämnden gav exploateringsförvaltningen i uppdrag (EXN 2023-05-22 § 144) som sammanfattningsvis avsåg att ihop med stadsbyggnadsförvaltningen hitta en lämplig tomt för en internationell skola och därefter återuppta diskussion med Novum Samhällsfastigheter AB om detsamma var lämpligt.

Sedan uppdraget givits har behovet av internationell skola inom Göteborgs kommun delvis förändrats, främst till följd av uteblivna investeringar i verksamheter inom regionen och förväntning av påföljande inflyttning av utländsk kompetens till kommunen. Det påvisas i rapport framtagen av Business Region Göteborg, BRG, daterad 2024-08-26 och fördjupad analys daterad 2025-01-08, se bilaga 2.

Förvaltningen har utrett ett antal förslag till lokaliseringar och inte kunnat gå vidare med något av förslagen på grund av att grundläggande förutsättningar inte uppfyllts. Därtill begränsar givna budgetdirektiv, från Göteborgs stads budget från 2024, både markanvisning och planläggning av kommunala ytor till vinstutdelande skolor.

Med bakgrund av redovisning ovan förslår exploateringsförvaltningen att uppdraget avseende erbjudande om återupptagen diskussion med Novum Samhällsfastigheter AB för lokaler med utbildningsändamål bör avslutas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Förvaltningen har bedömt att facklig samverkan inte är aktuellt i detta ärende.

Bilagor

1. Protokollsutdrag exploateringsnämnden 2023-05-22 § 144
2. Exploateringsförvaltningens tjänsteutlåtande 2023-03-27
3. Protokollsutdrag fastighetsnämnden 2022-06-20 § 145
4. Fastighetskontorets tjänsteutlåtande 2022-05-23
5. Fördjupad analys av Internationella och tvåspråkiga förskolor och grundskolor i Göteborgsregionen 2025-01-08
6. Analys av internationella och tvåspråkiga förskolor och grundskolor i Göteborgsregionen 2024-08-26

Protokollsutdrag skickas till

Novum Samhällsfastigheter AB

Ärendet

Exploateringsnämnden gav exploateringsförvaltningen i uppdrag (EXN 2023-05-22 § 144), som innehöll ett erbjudande om en återupptagen diskussion med Novum Samhällsfastigheter AB för lokaler av utbildningsändamål. Efter att utrett ett antal lokaliseringar och att behovet förändrats samt ändrade budgetdirektiv föreslår exploateringsförvaltningen till exploateringsnämnden att uppdraget bör avslutas.

Beskrivning av ärendet

Exploateringsförvaltningen har utrett ett antal förslag i enlighet med framtagna lokaliseringsstudie. Inget av förslagen har uppfyllt grundläggande krav såsom erforderlig yta för byggnad eller krav på friyta. Under tiden för arbetet med att utreda förslag har Business Region Göteborg, BRG, tagit fram en rapport samt en fördjupad analysrapport kring behovet av internationell skola.

Behovet av en etablering av internationell skola aktualiserades med anledning av flera nya teknikverksamheter i regionen där förväntningen på tillkommande kompetens som flyttar till kommunen och efterfrågar internationell skolgång för medföljande barn. Förväntningen på hög inflyttning av internationell kompetens har ej skett i den utsträckning som spekulerades kring då. BRG:s rapport och analys gör gällande att behovet ej finns i dagsläget.

Exploateringsförvaltningen och stadsbyggnadsförvaltningen erhöll budgetdirektiv som innefattade att ingen kommunal yta får markanvisas eller planläggas till vinstutdelande skolverksamhet. Budgetdirektivet innebär att en stor andel av tänkbara aktörer, såsom blivande hyresgäster, inte skulle kvalificera sig till för markanvisning och inte heller erforderlig planläggning.

Förvaltningens bedömning

Som redovisats ovan har exploateringsförvaltningen utrett och försökt möjliggöra platser för skoländamål men dessa har slutligen, efter diskussion med stadsbyggnadsförvaltningen, inte ansetts lämpliga.

Därutöver har efterfrågan och behov för internationell skola balanserats bättre än vad som antogs när uppdraget gavs. Läggs budgetdirektiv från 2024 till nämnda förutsättningar så kan berörda förvaltningar ej planera för skolor som är vinstutdelande.

Exploateringsförvaltningen föreslår att uppdraget avseende erbjudande om fortsatt diskussion för lokaler av utbildningsändamål till Novum Samhällsfastigheter AB avslutas.

Kristina Lindfors

Direktör exploateringsförvaltningen

Marie Persson

Avdelningschef mark och boende

§ 144 EXF-2023-00702

Återtagande av ansökan om planbesked och återtagande av markanvisning för utbildningslokaler inom stadsdelen Nolered

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar i enlighet med yrkande från D, M, S, V, MP, C:

1. Återta ansökan om planbesked för skoländamål öster om Torslandakrysset.
2. Återta markanvisningen till Novum Samhällsfastigheter AB avseende skoländamål öster om Torslandakrysset.
3. Exploateringsnämnden får i uppdrag att i samverkan med stadsbyggnadsförvaltningen fortsätta lokaliseringsstudien avseende lämplig tomt för en internationell skola och särskilt beakta den intilliggande "badhustomten" för eventuellt byte av funktion mellan de två tomterna samt att därefter återuppta diskussionerna med Norum Samhällsfastigheter AB för exploatering på den nya yta lokaliseringsstudien funnit lämplig.

Tidigare behandling

Bordlagt 2023-03-27, § 75

Bordlagt 2023-04-24, § 110

Handlingar

Exploateringsförvaltningens tjänsteutlåtande 2023-03-27

Yrkande D, M, S, V, MP, C den 2023-04-19

Protokollsutdrag skickas till

Stadsbyggnadsnämnden

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-03-27

Diarienummer 5766/22

Handläggare

Jan Aleby

Telefon: 031-368 11 93

E-post: jan.aleby@exploatering.goteborg.se

Återtagande av ansökan om planbesked och återtagande av markanvisning för utbildningslokaler inom stadsdelen Nolered

Förslag till beslut

I exploateringsnämnden

1. Återta ansökan om planbesked för skoländamål öster om Torslandakrysset
2. Återta markanvisningen till Novum Samhällsfastigheter AB avseende skoländamål öster om Torslandakrysset
3. Exploateringsförvaltningen får i uppdrag att fortsätta lokaliseringsstudien avseende lämplig tomt för en internationell skola

Sammanfattning

Exploateringsförvaltningen föreslår att exploateringsnämnden beslutar att återta ansökan om planbesked för utbildningslokaler öster om Torslandakrysset samt återtar markanvisningen av den aktuella marken till Novum Samhällsfastigheter AB.

Den aktuella ansökan om planbesked och markanvisning syftade till en internationell skola och eventuellt förskola. Fastigheter som omfattas är Bur 1:3 och del av Röd 2:45.

Beslutet om planbeskedsansökan och markanvisning följde av den dåvarande fastighetsnämndens beslut §145 från 2022-06-20 med diarienummer 7351/18.

Beslutet om markanvisning villkorades med positivt planbesked. Sedan ansökan om planbesked har förutsättningarna för en skola på platsen utretts vidare av stadsbyggandsförvaltningen som bedömer förslaget som olämpligt och därför föreslår negativt planbesked

Förvaltningarna strävar efter en sammanhållen process med samverkan för en effektiv stadsutveckling och exploateringsförvaltningen har erbjudit exploateringsnämnden att återta ansökan om planbesked.

Etablering av en internationell skola är en del i helheten kring den nya batterifabriken på Hisingen och arbetet för att få fram en lämplig tomt bör fortsätta i samverkan med stadsbyggnadsförvaltningen.

När en lämplig tomt identifierats bör en ny markanvisning med jämförelseförfarande kunna genomföras med utgångspunkt i förutsättningarna på den nya platsen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Etablering av en internationell skola är en del i helheten kring den nya batterifabriken på Hisingen som bedöms ha regional ekonomisk betydelse.

Stadens utgifter för den aktuella exploateringen öster om Torslandakrysset är svårbedömda men sammantaget bedöms utgifterna kunna bli större än intäkterna med tanke på i första hand skyfallsåtgärder.

En återtagen ansökan i detta skede minimerar exploateringsförvaltningens utgifter för det aktuella ärendet.

Bedömning ur ekologisk dimension

En återtagen ansökan om planbesked innebär att nuvarande detaljplan med industri – och kontorsändamål fortsätter att gälla tills ett eventuellt annat initiativ resulterar i en planändring.

En internationell skola bedöms ha ett relativt stort upptagningsområde och transportarbetet som uppstår till följd av etableringen är svårbedömt men en betydande miljöaspekt. God kollektivtrafik i anslutning till skolan eftersträvas men betydande trafikrörelser för hämta/lämna bedöms uppstå var etableringen än sker.

Bedömning ur social dimension

Hur etableringen av en internationell skola påverkar de sociala sammanhangen på en plats är svårbedömt och beror till del av kontexten. När plats för en internationell skolan utreds så bör också påverkan på de sociala sammanhangen beaktas.

Samverkan

Inte aktuellt i detta ärende

Bilagor

1. Översiktskarta samt detaljkarta

Prokollsutdrag

grundskoleförvaltningen@grundskola.goteborg.se

forskoleförvaltningen@forskola.goteborg.se

Ärendet

De tidigare besluten i detta ärende följer av fastighetsnämndens beslut §145 från 2022-06-20 med diarienummer 7351/18.

Exploateringsförvaltningen föreslår nu att exploateringsnämnden beslutar att återta ansökan om planbesked för utbildningslokaler öster om Torslandakrysset.

Eftersom positivt planbesked var ett villkor för direktanvisning till Novum Samhällsfastigheter AB önskar förvaltningen att nämnden också återtar markanvisningen.

Exploateringsförvaltningen föreslår vidare att lokaliseringsstudien återupptas i samarbete med stadsbyggnadsförvaltningen och utifrån en vidare dialog med marknadens aktörer.

Beskrivning av ärendet

Behovet av en internationell skola är kopplat till etableringen av en batterifabrik på Hisingen. Dåvarande fastighetsnämnden gav 2022-06-20 i uppdrag till fastighetskontoret *att göra en lokaliseringsutredning för att hitta alternativ placering för internationell skola samt att därefter återuppta diskussionerna med Novum för exploatering på denna, alternativa, yta.*(§ 145 7351/18)

Fastighetskontoret genomförde en lokaliseringsutredning för att hitta alternativ för placering av en internationell skola. Tomterna utreddes översiktligt och en ansökan om planbesked togs fram för en av dem med bland annat Novums skisser som ett underlag.

Den aktuella tomten ligger öster om Torslandakrysset och begränsas av Torslandavägen och Flygfältsgatan i östra Amhult, ca 1 kilometer från dagens Amhult centrum och omfattar fastigheten Bur 1:3 och del av fastigheten Röd 2:45. Marken är i dagsläget planlagd för Industri, Kontor samt Teknisk anläggning.

2022-12-12 beslutade dåvarande fastighetsnämnden att ansöka om planebesked för utbildningslokaler på den aktuella tomten öster om Torslandakrysset (§ 277 5766/22). Beslutet omfattade också en direktanvisning av marken till Novum. Beslutet om markanvisning villkorades med positivt planbesked.

Stadsbyggnadsförvaltningen har därefter genomfört en förprövning av ansökan och kommit fram till bedömningen att platsen inte är lämplig för den föreslagna skolan.

De huvudsakliga grunderna som stadsbyggnadsförvaltningens anger för sitt ställningstagande är att förslaget inte är i linje med översiktsplanens rekommendationer, trafikbuller, skyfall, föroreningar i mark och möjligheterna att tillskapa en tillräckligt stor skolgårdsyta för 600 elever. Stadsbyggnadsförvaltningen anger också att skolans föreslagna placering påverkar både befintliga och framtida verksamheters möjligheter för utveckling i området. En ny bedömning för utveckling av området behöver tas på en strategisk nivå, fördjupad översiktsplan eller program och vara kopplat till transporter av farligt gods.

Stadsbyggnadsförvaltningen rekommenderar att alternativa platser utreds och har erbjudit exploateringsnämnden att återta ansökan om planbesked.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningarna strävar efter en sammanhållen process med samverkan för en effektiv stadsutveckling och exploateringsförvaltningen förslår att exploateringsnämnden återtar ansökan om planbesked för utbildningslokaler öster om Torslandakrysset samt återtar markanvisningen av den aktuella marken till Novum Samhällsfastigheter AB.

En internationell skola utgör en del i att skapa goda förutsättningar för internationell arbetskraft att verka i staden och bedöms därför som en för staden viktig verksamhet.

Valet av plats för en ny internationell skola behöver göras med hänsyn till en stor bredd av olika aspekter och arbetet för att få fram en lämplig tomt bör fortsätta i samverkan med stadsbyggnadsförvaltningen. När en lämplig tomt identifierats bör en ny markanvisning med jämförelseförfarande kunna genomföras med utgångspunkt i förutsättningarna på den nya platsen.

En markanvisning med jämförelseförfarande ger en god möjlighet att få fram ett förslag som tillvaratar förutsättningarna på platsen och bidrar till en exploateringsekonomi i balans. Exploateringsförvaltningen avser därför att återkomma med förslag till alternativ plats och utvärderingskriterier.

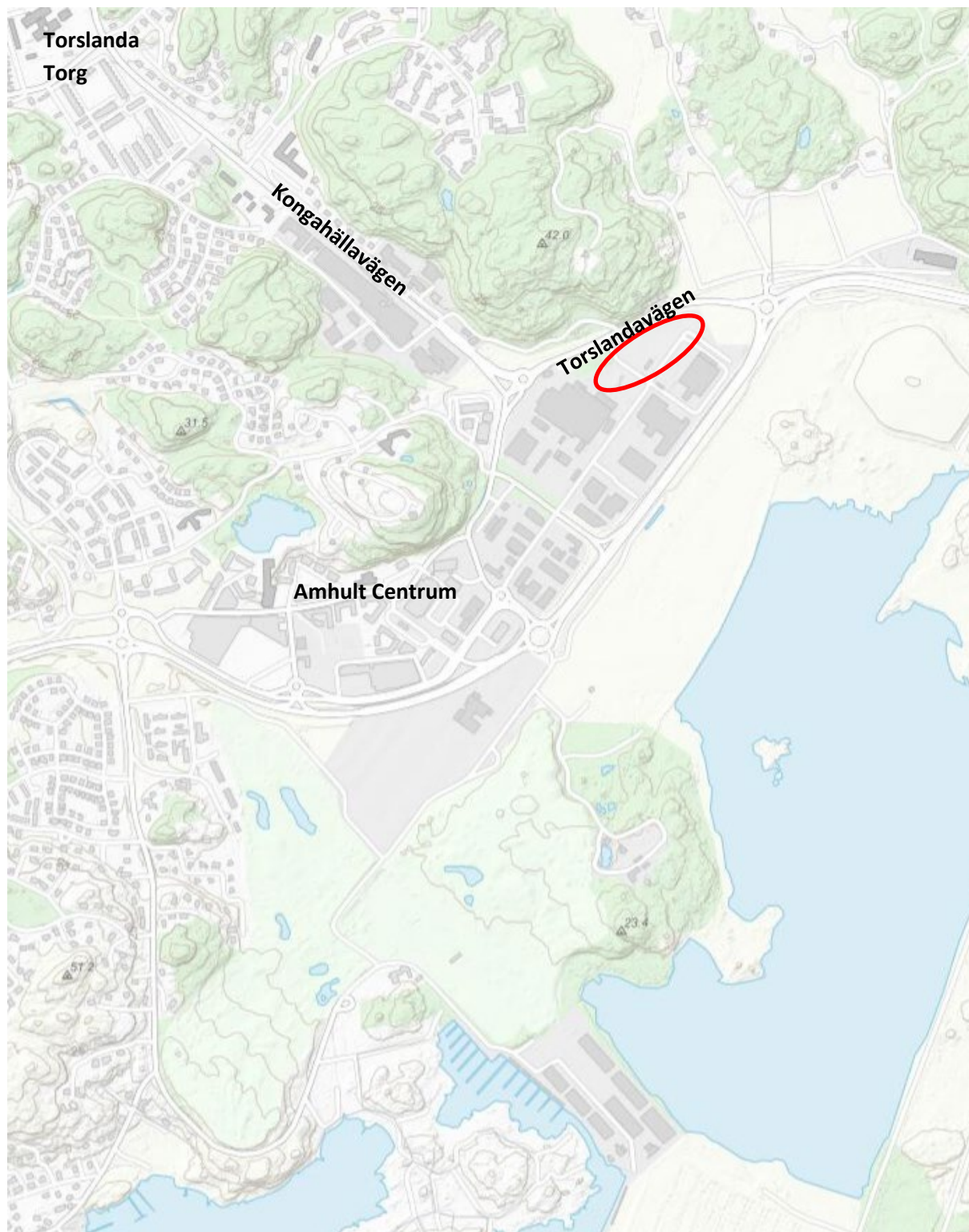
Det idag industridominerade närområdet avses utvecklas mot blandstad i linje med översiktsplanen och program för centrala Torslanda.

Den aktuella tomten öster om Torslandakrysset blir då intressant ur ett långsiktigt utvecklingsperspektiv och är en potentiell länk mellan Amhult och framtida utvecklingar i Bur och Syrhåla. Även om platsen nu ur olika aspekter bedömts olämplig för skola bör den alltså i framtiden vara aktuella att utveckla för annat än industriändamål för att på ett bra sätt bidra till en sammanhängande stad.

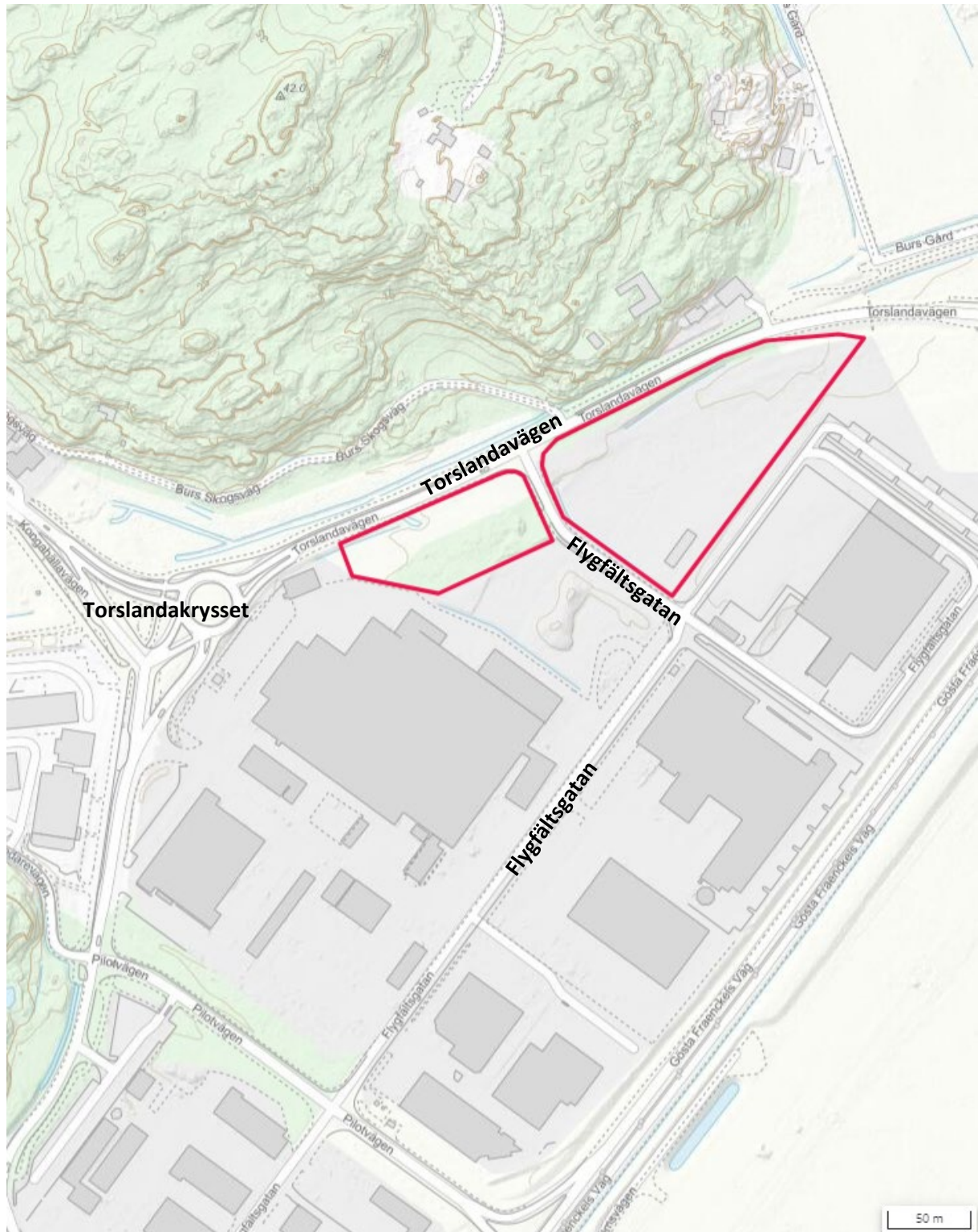
Kristina Lindfors
Förvaltningsdirektör

Marie Persson
Avdelningschef

Översiktskarta

Detalj-karta

§ 145 7351/18

Genomförande av A-tomt i Flunsås, Tolered 731:274 och Tolered 731:276 och ansökan om planbesked

Beslut

Fastighetsnämnden beslutar i enlighet med yrkande från KD, M, L och D:

1. Tjänsteutlåtandets samtliga tre förslag till beslut avslås.
2. Fastighetskontoret ges i uppdrag att lösa in den privatägda marken i Flunsås som beskrivs som del av A-tomt i detta ärende.
3. Fastighetskontoret ges i uppdrag att göra en lokaliseringsutredning för att hitta alternativ placering för internationell skola samt att därefter återuppta diskussionerna med Novum för exploatering på denna, alternativa, yta.

Tidigare behandlingar

Bordlagt 2022-05-23, § 103

Handlingar

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande 2022-05-23

Yrkande V, MP den 2022-06-09

Yrkande KD, M, L, D den 2022-06-16

Yrkande S den 2022-06-19

Yrkanden

Bobbo Malmström (V) yrkar bifall till yrkande från V och MP

Robert Hammarstrand (S) yrkar bifall till yrkande från S

Mats Ahdrian (KD) yrkar bifall till yrkande från KD, M, L och D

Propositionsordning

Ordföranden Mats Ahdrian ställer proposition på yrkandena och finner att nämnden beslutat bifalla yrkande från KD, M, L och D.

Protokoll

Sammanträdesdatum: 2022-06-20

Yrkande KD, M, L, D

Fastighetsnämnden 2022-06-20

Ärende 33 Dnr 7351/18

**Yrkande angående Genomförande av A-tomt i Flunsås, Tolered
731:274 och Tolered 731:276 och ansökan om planbesked**

Förslag beslut

I Fastighetsnämnden

1. Tjänsteutlåtandets samtliga tre förslag till beslut avslås.
2. Fastighetskontoret ges i uppdrag att lösa in den privatägda marken i Flunsås som beskrivs som del av A-tomt i detta ärende.
3. Fastighetskontoret ges i uppdrag att göra en lokaliseringsutredning för att hitta alternativ placering för internationell skola samt att därefter återuppta diskussionerna med Novum för exploatering på denna, alternativa, yta.

Yrkandet

Flunsåsstråket med Flunsåsparken är ett mycket uppskattat och välanvänt grönområde för många närboende och besökare. Scenen i parken har kontinuerligt med uppträdanden under sommarhalvåret. Flunsåsstråket har redan tidigare använts till exploatering på ett olyckligt sätt och de senaste decennierna har inte minst den olyckliga exploateringen vid Sven-Agne Larssons väg påverkat stråket negativt.

I den nyligen antagna översiktsplanen är Flunsåsparken utpekad som stadsdelspark där byggande och ianspråktagande för andra ändamål än parkrelaterade ska inte tillåtas. Lokaliseringen av en skola uppe på bergsknallen med tillfartsväg via en lokal småhusgata är inte lämplig.

Vi vill i stället att området bevaras som park. För att säkerställa grönområdet vill vi att den privatägda marken uppe på berget i parken löses in.

Samtidigt ser vi behovet av fler internationella skolor tack vare vårt framgångsrika näringsliv som drar till sig omfattande internationell kompetens. Enligt Business Region Göteborg är behovet av skolor med internationell inriktning redan stort idag och det beräknas öka med etablering av batterifabriken i Göteborg. Därför behöver

Protokoll

Sammanträdesdatum: 2022-06-20

fastighetskontoret skyndsamt ta fram andra placeringsalternativ – helst alternativ där det redan finns planstöd för en skola.

Då Novums möjligheter att använda sin mark inskränks och att vi ämnar lösa in deras mark ser vi det som naturligt att Novum erbjuds möjligheten att föra en diskussion om exploatering på något av de placeringsalternativ som tas fram.

Med detta förslag kan vi både rädda Flunsåsparken för framtiden och tillgodose behovet av mark för en internationell skola.

Protokoll

Sammanträdesdatum: 2022-06-20

Yrkande V och Mp

2022-06-20

Ärende 33

Diarienummer 7351/18

Yrkande angående Genomförande av A-tomt i Flunsås, Tolered 731:274 och Tolered 731:276 och ansökan om planbesked

Förslag till beslut

1. Att avslå fastighetskontorets förslag till beslut på samtliga tre punkter.

Motivering

Flunsåsparken och de fastigheter som berörs är högt uppskattad naturmiljö för många boende i området. Den här delen av parken är lite vildare och besöks ofta av hundägare och inbjuder till lek och kojbyggen i en skogsmiljö. Det byggs väldigt mycket i Lundby och varje grönområde är därför värdefullt att värna. Att ytterligare knäppa på Flunsåsstråket utöver det som redan tagits i anspråk relativt nyligen är kortsiktigt och ohållbart ur både ett socialt och ekologiskt perspektiv. Även den nyligen upprustade scenen är välanvänd och fyller en stor funktion för Lundby och Hisingen. Att ta park i anspråk för bebyggelse för att möjligheten finns där genom en 60 år gammal stadsplan är inte rätt väg att gå.

Ett stenkast bort byggs dessutom en helt ny kommunal grundskola. Att placera en privat skola i parken riskerar att få konsekvenser som gör att segregationen ökar ytterligare då en viss typ av elever kommer välja den privata skolan.

Projektiden är förknippad med stora risker och innebär ett komplicerat förfarande. Och samtidigt manas det till skyndsamhet. Sammantaget är det inte motiverat att gå vidare med ärendet och därför yrkar vi på avslag.

Protokoll

Sammanträdesdatum: 2022-06-20

Yrkande (S)

Fastighetsnämnden

Ärende 33

22-06-20

Yrkande angående genomförande av A-tomt i Flunsås, Tolered 731:274 och Tolered 731:276 och ansökan om planbesked

De risker och problem vi ser med den föreslagna exploateringen är ur såväl ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv.

Förslag till beslut

Att avslå tjänsteutlåtandet.

Fördjupad analys av Internationella och tvåspråkiga förskolor och grundskolor i Göteborgsregionen

Rapport

2025-01-08

Christer Samuelsson

Innehållsförteckning

Fördjupad analys av Internationella och tvåspråkiga förskolor och skolor i Göteborgsregionen	1
Innehållsförteckning	2
1. Sammanfattning.....	3
2. Inledning.....	4
2.1. Bakgrund.....	4
2.2. Uppdraget	4
Målgruppsdefinitioner	4
2.3. Metod och datainsamling	5
2.4. Avgränsningar.....	6
3. Resultat.....	7
3.1. Hinder och möjligheter	7
Grundskola	7
Förskola	10
Regionalt perspektiv	11
ISGR – Göteborgsregionens internationella grundskola	12
4. Analys och slutsatser.....	13
4.1. Förslag	13
4.2. Konsekvenser av förslagen.....	15

1. Sammanfattning

Denna rapport är en fördjupning av en tidigare studie från juni 2024 som kartlade behov och utbud av internationella och engelskspråkiga skolor i Göteborgsregionen. Fokus ligger på att analysera lösningar för två prioriterade målgrupper: utländska familjer som är tillfälligt i Sverige utan "expat-kontrakt", och familjer med tillsvidareanställning i regionen.

Resultat och utmaningar

- **Grundskola:** Behovet av internationella skolor är väl tillgodosett, men det finns en stor efterfrågan på platser i engelskspråkiga skolor. Urvalskriterier, såsom kötid, gynnar inte familjer som flyttar till Sverige med kort varsel.
- **Förskola:** Det finns juridiska möjligheter att starta engelskspråkiga förskolor under kommunal regi, men det saknas lagstöd för internationella förskolor. För närvarande är tillgången på platser begränsad, och syskonförtur samt kötid påverkar tillgängligheten negativt för utländska familjer.
- **ISGR:** Den internationella sektionen har utrymme att ta emot fler elever och erbjuder löpande intag. Däremot är avgiften ett hinder för vissa familjer.

Utredningen lämnar följande förslag

- Framtagande av en utbildningspolitisk viljeinriktning för kommunerna inom Göteborgsregionen
- Uppföljning av pågående översyn av antagningskriterier för ISGR:s internationella sektion
- Tre förslag om ökade platser/ nystartad engelskspråkig skola och ändrade urvalsregler vid ISGR:s Svenska sektion, i en eller flera kommuners grundskolor, samt förskolan i Göteborg.
- Kontinuerlig kartläggning av platser och kö för engelskspråkiga grundskolor.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I juni 2024 presenterades rapporten ”Internationella och tvåspråkiga förskolor och grundskolor i Göteborgsregionen” (nedan kallad slutrapporten). Slutrapporten är en del av handlingsplanen för 2024–2025 i Göteborgs Stad/ Göteborgsregionens Näringslivsstrategiska program. Slutrapporten kartlägger och analyserar efterfrågan och utbud av internationella och tvåspråkiga för- och grundskolor i Göteborgsregionen, tillämpliga lagar och regler, jämförelser med andra storstadsregioner och presenterar rekommendationer för att bättre matcha utbudet och efterfrågan.

De sex rekommendationerna i slutrapporten är

1. Utveckla en tydlig viljeinriktning och plan med strategi och policy.
2. Genomför översyn av ISGR:s internationella sektion och dess uppdrag
3. Utred och justera antagningsregler och kösystem för tvåspråkiga enheter
4. Följ utvecklingen platser och kö för tvåspråkiga grundskolor
5. Överväg möjligheten till att erbjuda tvåspråkig undervisning enligt svensk läroplan
6. Bedriv påverkansarbete för internationella förskolor

2.2. Uppdraget

Utifrån slutrapporten har Business Region Göteborg (BRG) i samarbete med Förskoleförvaltningen (FSF), Grundskoleförvaltningen (GSF), Utbildningsförvaltningen (UBF) och Arbetsmarknad och vuxenutbildningsförvaltningen (Arbvux) i Göteborgs Stad samt Göteborgsregionen (GR) beslutat att ett fördjupat arbete behöver göras (nedan kallad Fördjupad rapport). Extern konsult från Creasam AB har anlitats för att leda arbetet.

Utifrån de olika målgrupper som redovisas i slutrapporten, prioriteras två målgrupper; utländska familjer som är tillfälligt i Sverige, utan ”expatkontrakt”, samt utländska familjer som flyttar till Sverige med tillsvidareanställning. En fördjupad analys ska beskriva

- Vilka lösningar kan finnas inom befintliga styrdokument?
- Olika hypoteser som bidrar till att underlätta för målgrupperna?
- Konsekvenser av ovanstående hypoteser
- Konkreta förslag till att underlätta för målgrupperna.

Geografisk avgränsning: Göteborgs Stad och övriga kommuner i Göteborgsregionen.

Målgruppsdefinitioner

Målgrupp 2 Utländska familjer som är tillfälligt i Sverige, utan ”expatkontrakt”

Denna grupp utgörs av utländska familjer som vistas tillfälligt i Sverige, men som inte har de traditionella ”expat-kontrakten”. Ofta har dessa personer hög utbildning och flyttar till Göteborg med lokala tillfälliga

anställningskontrakt. Det innebär att de ofta får ett visst bidrag för själva flytten och kanske hjälp med att hitta en lämplig bostad, men de har i övrigt samma förmåner som arbetsplatsens övriga anställda. I denna målgrupp ingår inte enbart individer knutna till stora företag, utan även forskare, (såväl doktorander som disputerade forskare) samt i vissa fall läkare.

Målgrupp 3 Utländska familjer som flyttar till Sverige med tillsvidareanställning

Denna målgrupp består av utländska familjer som flyttar till Sverige för tillsvidareanställning inom sektorer där Sverige och regionen upplever kompetensbrist, såsom IT, fordons- och teknikindustrin. Dessa familjer kommer från olika delar av världen, där företagen aktivt söker internationell kompetens för att täcka det lokala behovet eftersom kompetens saknas i Sverige i tillräcklig utsträckning.

2.3. Metod och datainsamling

Denna fördjupade rapport har två huvudsakliga källor; dokument och intervjuer. De dokument som ligger till grund för rapporten är;

- Analys av internationella och tvåspråkiga förskolor och grundskolor i Göteborgsregionen, Slutrapport 2024-06-24 (Business Region Göteborg).
- Skollag, 2010:800
- Skolförordning 2011:185
- Förordning (2015:801) om internationella skolor
- Ägardirektiv för Göteborgsregionens internationella skola AB, FS 2024-88
- Avtal om entreprenad avseende den svenska sektionen av skolverksamheten på skolan the International School of the Gothenburg Region, 2024-10-08

Intervjuer som ligger till grund för rapporten har skett med representanter för GR, Grundskoleförvaltningen och Förskoleförvaltningen i Göteborgs Stad, samt ISGR. Vidare har konsultation skett med Skolinspektionen.

Intervjuerna har fokuserat på hinder och möjliga lösningar för målgrupp 2 och 3, en fördjupning av ISGR:s uppdrag, samt en uppföljning av inlämnade ansökningar om nya tillstånd för engelskspråkiga grundskolor i Göteborg.

En viktig del av denna rapport har varit att fördjupa kunskapen om vilka hinder och möjligheter som finns inom ramen för Skollag och Skolförordning, ekonomiska och organisatoriska förutsättningar. Det arbetet har skett i en arbetsgrupp bestående av en person från vardera Grundskoleförvaltningen och Förskoleförvaltningen i Göteborgs Stad, samt från Göteborgsregionens kommunalförbund.

Kvaliteten på innehållet har verifierats genom att intervjuerna har faktagranskats av intervjupersonerna. Arbetsgruppen och uppdragsgivaren har haft möjligheter att lämna synpunkter på innehållet i rapporten. Utredaren ansvarar för slutsatser och förslag.

2.4. Avgränsningar

I denna fördjupade rapport görs samma avgränsningar som i slutrapporten. Först och främst är rapporten avgränsad till att enbart behandla för- och grundskolor. Det innebär att gymnasieskolan inte inkluderas i denna rapport.

Vidare behandlar rapporten två huvudkategorier av skolor: internationella skolor, som följer en internationell läroplan skild från den svenska, och tvåspråkiga skolor vilka i denna rapport avgränsas till de som erbjuder undervisning på svenska och engelska och följer den svenska läroplanen. Andra tvåspråkiga utbildningar som erbjuder undervisning på exempelvis tyska, franska eller ryska omfattas inte av denna rapport, trots att det finns visst utbud och efterfrågan även för dessa språk. Likaså behandlas inte utbudet och efterfrågan för undervisning på Sveriges nationella minoritetsspråk. Försättningsvis används begreppet engelskspråkig undervisning genomgående i denna rapport.

Geografiskt är rapporten avgränsad till Göteborgsregionen, vilket innefattar Göteborgs stad samt de 12 kranskommuner som ingår i Göteborgsregionen (GR).

Den fördjupade studien har haft fokus på att hitta möjliga lösningar för att kunna erbjuda fler platser i engelskspråkig undervisning för målgrupp 2 och 3.

3. Resultat

Med utgångspunkt i slutrapportens resultat har arbetsgruppen för den fördjupade studien gjort en analys av hinder och möjligheter att utöka platser för utländska familjers barn (målgrupp 2 och 3). Nedan följer en redovisning av den analysen.

3.1. Hinder och möjligheter

Grundskola

Den fördjupade utredningen konstaterar att behovet av platser i internationell grundskola är väl tillgodosett i Göteborgsregionen. Utredningen konstaterar samtidigt att behovet av platser i engelskspråkig grundskola är mycket stort.

Juridiska förutsättningar

Skollagen, skolförordningen och förordningen om internationella skolor, reglerar villkoren för hur internationell skolor (internationell läroplan) och engelskspråkiga skolor (svensk läroplan) får bedriva sin verksamhet.

Grundprincipen i Skollagen är att grundskolan ska vara öppen för alla elever. Det finns dock undantag för engelskspråkig undervisning. Dessa undantag framgår av nedanstående beskrivning av urvalsprinciper. Det finns skillnader mellan vilka urvalsprinciper som kan användas i kommunal skola respektive fristående skola. En viktig skillnad är att fristående skolor har möjlighet att tillämpa kötid, vilket en kommunal skola inte har.

Internationella skolor

Skolor som följer en internationell eller ett annat lands läroplan. Internationella skolor ingår inte i skolväsendet så som det definieras i 1 kap. 1§ skollagen, vilket medför att skollagens gemensamma bestämmelser endast gäller om det särskilt anges. Såväl en kommun som en fristående aktör kan vara huvudman för en internationell skola. En kommun kan dock enbart följa en internationell läroplan, inte ett annat lands. För internationella skolor krävs tillstånd från Skolinspektionen.

I Göteborgsregionen finns en internationell skola, ISGR:s internationella sektion, där utredningen visar att verksamheten är väl dimensionerad utifrån behovet.

Målgrupp

Enligt 24 kap. 3§ skollagen är internationella skolor till för elever som har skolplikt i Sverige och vänder sig i första hand till följande grupper:

1. barnet är bosatt i Sverige för en begränsad tid,
2. barnet har gått i skola utomlands under en längre tid och vill avsluta sin utbildning i Sverige,
3. det finns grundad anledning att anta att barnet kommer att lämna Sverige för en längre tid, eller
4. barnet har skolans undervisningsspråk som dagligt umgängesspråk med en eller båda vårdnadshavarna och tillräckliga kunskaper i språket för att följa undervisningen.

Urvalsprinciper

Den grupp av elever som primärt har ett behov av utbildning på en internationell skola – det vill säga de som är bosatta i Sverige för en begränsad tid – ska tas emot i första hand och övriga elevkategorier tas emot i mån av plats. Med att barnet är bosatt i Sverige för en begränsad tid avses att det finns en startpunkt och en slutpunkt för elevens vistelse i landet. Om det inte finns plats för alla behöriga sökande till en internationell skola ska urvalet göras på de grunder som Statens skolinspektion godkänner. Som exempel på urvalsgrunder för fristående skolor kan nämnas kötid, syskonförtur och geografisk närhet. Även lottning har godkänts i ett inspektionsbeslut.

För kommunala skolor är inte kötid ett möjligt urvalskriterium i övrigt kan samma kriterier som för fristående skolor användas. Dessutom gäller att om en internationell skola bedrivs av en kommun har den kommunen rätt att vid urval prioritera elever från den egna kommunen.

Fristående huvudmän för internationella skolor får ta ut elevavgifter för att täcka rimliga merkostnader för utbildningen som kan hänföras till exempelvis kostnader för ackreditering eller avgifter till relevanta organisationer. Kommunala huvudmän kan däremot inte ta ut motsvarande elevavgifter.

På ISGR utgår en avgift per barn och läsår på cirka 45 000 kr. Intervjun med verksamhetsledningen visar att många familjer prioriterar skolan även om man inte har ”expat-kontrakt”. Men för vissa familjer blir avgiften ett hinder.

Engelskspråkiga skolor

I en engelskspråkig skola sker huvuddelen eller delar av undervisningen på engelska. Engelskspråkiga skolor ingår i skolväsendet så som det definieras i 1 kap. 1 § skollagen, vilket medför att undervisningen följer svensk läroplan och att skollagens bestämmelser gäller för skolan. Såväl en kommun som en fristående aktör kan vara huvudman för en engelskspråkig skola.

Det finns två varianter av engelskspråkiga skolor, som styrs av olika paragrafer i skolförordningen.

Variant A; 9 kap. 14–16 § skolförordningen

Skolor där huvuddelen av undervisningen anordnas på engelska för elever som vistas i Sverige under en begränsad tid och har tillräckliga kunskaper i engelska för att kunna delta i undervisningen. Undervisningen får ske enligt svensk eller internationell läroplan (Primary Years Programme och Middle Years Programme inom grundskolan). När en huvudman anordnar undervisning enligt A) ska detta anmälas till Skolinspektionen. Det finns ingen skola i Göteborgsregionen som bedriver verksamhet enligt 14–16 §§.

Urval till skolor enligt A), tre nivåer.

- I. är till för elever som vistas i Sverige under en begränsad tid och har tillräckliga kunskaper i engelska för att kunna delta i undervisningen
- II. om det inte finns plats för alla sökande som uppfyller kravet under I) ska plats i första hand ges till:

1. barn till utländska gästforskare och experter, och
 2. barn som tidigare gått i en engelskspråkig skola.
- III. urvalskriterier som inte sätter kravet på öppenhet ur spel. Som exempel på urvalsgrunder för fristående skolor kan nämnas kötid, syskonförtur och geografisk närhet. Även lottning har godkänts i ett inspektionsbeslut.

Variant B: (9 kap. 18,19 §§ skolförordningen)

Skolor där delar av undervisningen är på engelska för andra elever än sådana som avses i A). Det innebär att skolan är öppen för alla elever att ansöka till. Inom Göteborgsregionen finns det enbart fristående huvudmän (samt ISGR:s svenska sektion) och samtliga dessa bedriver verksamhet enligt 18–19 §§. Skolorna tillämpar kötid som ett urvalskriterium. Undervisning enligt B) kräver tillstånd från Skolinspektionen. För att få tillstånd krävs att undervisningen utformas så att eleverna får tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna nå betygskriterierna i samtliga ämnen samt att undervisningen i engelska bedrivs av ämnesbehöriga lärare. Högst hälften av undervisningen får ges på engelska.

Urval till skolor enligt B)

- I. urvalskriterier som inte sätter kravet på öppenhet ur spel. Som exempel på urvalsgrunder för fristående skolor kan nämnas kötid, syskonförtur och geografisk närhet. Även lottning har godkänts i ett inspektionsbeslut.
För kommunala skolor är inte kötid ett möjligt urvalskriterium i övrigt kan samma kriterier som för fristående skolor användas.

Analys

I linje med slutsatserna i slutrapporten konstateras att en utökning av antalet platser på engelskspråkiga grundskolor inte per automatik kommer att leda till att elever från målgrupp 2 och 3 kommer att erbjudas plats med mindre än att antagningsregler och kösystem justeras.

Utredningen har genomfört en uppföljning av de ansökningar som två fristående huvudmän lämnat inom tillstånd att starta nya engelskspråkiga skolor i Göteborg. Nordic International School AB har beviljats tillstånd att starta grundskola för åk 4–9. Ansökan avser 352 elever. The English School Gothenburg (Torslanda) har lämnat in ansökan för 432 elever. Den ansökan har avslagits, med motiveringen att huvudmannen inte kunde visa att det finns tillräckligt med elever som efterfrågar engelskspråkig undervisning.

Utifrån det stora söktryck som finns idag på engelskspråkiga utbildningar bedöms inte utökningen med 352 platser vara tillräcklig för att möta behovet. Slutrapporten konstaterade att det är mycket svårt för barn till utländska familjer som vistas tillfälligt i Sverige att få plats i engelskspråkiga skolor, beroende på urvalskriterier, främst kötid. Detta beror på att man bedriver verksamheten utifrån 9 kap, 18–19 §§ i Skolförordningen. Utredningens slutsats är att det behövs verksamheter som bedrivs utifrån 9 kap, 14–16 §§ i Skolförordningen för att kunna erbjuda plats för barn till utländska familjer

som bor/ vistas tillfälligt i Sverige. Detta behöver också kompletteras med förutsättningar till löpande antagning av elever under läsåret.

En fråga som diskuteras i slutrapporten är vilka anställningsformer som föräldrarna arbetar under. Som exempel nämns expat-kontrakt, tillsvidareanställning och visstidsanställning. Detta har dock ingen betydelse för om en elev kan erbjudas plats enligt de målgrupper som anges i lagstiftningen eller fastställda urvalsprinciper. I Skollagen 24 kap (internationella skolor) används begreppet ”bosatt i Sverige för en begränsad tid”. I Skolförordningen används begreppet ”vistas i Sverige under en begränsad tid”. Detta innebär att även om föräldrarna har en tillsvidareanställning men har för avsikt att vara bosatta/ vistas i Sverige under en begränsad tid, och kan visa det i sin ansökan, så uppfyller man urvalsprinciperna för internationell skola respektive engelskspråkig skola, variant A. Det kan t ex handla om att man kommit överens med arbetsgivaren om att fullgöra ett specifikt uppdrag eller att arbeta under viss tid för att sedan flytta vidare till annat land, men att arbetsgivaren valt att tillsvidareanställa personen.

Förskola

Det är klart att det finns behov av fler platser för målgruppens barn. Behovet behöver dock utredas mer i detalj innan det kan fattas några beslut.

Förskoleverksamhet ska bedrivas i enlighet med Skollagen, förskolans läroplan och andra styrdokument. Det betyder att internationell förskola inte är möjlig att bedriva i Sverige. Det innebär att det inte finns lagstöd för internationella förskolor. Förskoleförvaltningen bedömer att det inte är intressant att driva den frågan. Däremot är det möjligt att driva en helt privat verksamhet utan offentlig finansiering, men det får då inte ske under benämningen förskola.

Frågan om engelskspråkig förskola är inte prövad i domstol och kommunerna gör olika bedömning av vilka regler som gäller. Samtal med Skolverkets upplysningstjänst ger dock en tolkning av möjligheterna att bedriva engelskspråkig förskola, där det framhålls att så länge som verksamheten tillgodoser de krav som läroplanen har avseende barnens möjlighet att utveckla det svenska språket så går det bra att inkludera även andra språk i verksamheten och något uttryckligt förbud eller att en viss andel av annat språk saknas. Det är alltså om man uppfyller läroplanens mål som är relevant i sammanhanget, inte hur mycket ett annat språk används i verksamheten.

Det finns juridisk möjlighet att starta engelskspråkiga förskolor i kommunal regi under förutsättning av ett politiskt uppdrag. Vissa frågor om likställdhet, urvalsfrågor, och tillämpning av närhetsprincipen behöver fördjupas. Förskoleförvaltningen har utrett vilka möjligheter som finns att prioritera de målgrupper som verksamheten avses. Förskoleförvaltningen avser att genomföra en dialog med nämnden i frågan om såväl nuvarande förskolors uppdrag att möta familjer med engelskspråkighet som möjligheten att starta kommunala engelskspråkiga förskolor

Även frågor om urval/prioritering av sökande från olika kommuner, samt interkommunala ersättningar behöver utredas.

Förskoleförvaltningens juridiska utredning angående hantering av kön och placering av barn i förskola visar att kommunala förskolor kan ha egna regler för köer och placering, så länge dessa är förenliga med skollagen. Det innebär att all kommunal förskoleverksamhet ska vara öppen och tillgänglig för alla barn på lika villkor, och kommunen får inte diskriminera eller särbehandla barn på grund av föräldrarnas bakgrund, etnicitet eller andra liknande faktorer. Det är dock möjligt att en kommun satsar på särskilda språk- och kulturstödjande insatser i vissa områden eller förskolor, särskilt där det finns ett stort behov av språkutveckling för barn med ett annat modersmål än svenska. Dessa insatser syftar till att stärka barnens språkutveckling och integration, men det är inte samma sak som att exkludera eller begränsa vilka som får söka till en förskola.

Förskoleförvaltningen bedömer att man inte har påverkansmöjlighet mot fristående förskolors dimensionering av den engelskspråkiga verksamheten. Däremot skulle Göteborgs Stad kunna underlätta för fristående engelskspråkiga förskolor att växa genom att medverka till lokalförsörjningen. Bedömning är dock att även en utökning av antalet platser inom fristående förskolors engelskspråkiga dimensionering skulle få låg effekt på tillgången till platser för målgrupp 2 och 3 utifrån de urvalsprinciper som tillämpas. Anledningen är att förskolorna tillämpar syskonförtur följt av kötid. För att få plats behöver man ansöka när kön öppnar. Det innebär att familjer som beslutar att flytta till Sverige vid andra tidpunkter än i anslutning till sommaren ofta har väldigt svårt att erhålla en plats på dessa förskolor. Detta kösystem favoriserar därmed dem som kan planera sitt behov av förskoleplats på lång sikt, i första hand familjer bosatta i Sverige.

Regionalt perspektiv

Näringslivsstrategiska programmet har antagits av Göteborgs Stad tillsammans med övriga kommuner i Göteborgsregionen. Tillgången och kvaliteten på för- och grundskolor som kan erbjuda internationell eller engelskspråkig undervisning är en viktig del i att upprätthålla regionens attraktivitet för internationella talanger.

Göteborgsregionens kommunalförbund har ställt frågan till kommunerna om hur den utbildningspolitiska ambitionsnivån i respektive kommun ser ut. Det finns i dagsläget ingen kommun som har någon utbildningspolitiskt uttalad ambitionsnivå gällande tillgången till platser på internationella eller engelskspråkiga skolor eller förskolor. Det finns inte heller några kända utredningsuppdrag eller andra politiska initiativ i den frågan.

Göteborgsregionens Förbundsfullmäktige har beslutat om nytt ägardirektiv för ISGR. Därutöver har beslutats om en utökning av internationella sektionens verksamhet. Ägardirektivet tydliggör bland annat verksamhetens uppdrag, samt att det inte ska finnas några begränsningar avseende elevantal utan elever ska i möjligaste mål snabbt kunna beredas plats.

ISGR – Göteborgsregionens internationella grundskola

I Göteborgsregionen finns det idag endast en internationell grundskola. Det är The International School of the Gothenburg Region (ISGR). Den består av två sektioner. En *internationell sektion* där skolan följer IB-läroplanen och en *svensk sektion* som följer den svenska läroplanen och där upp till 50 % av undervisningen sker på engelska.

ISGR har löpande intag av elever under året på den internationella sektionen dvs. det finns ingen kö utan alla som uppfyller kriterierna för att gå på skolan blir antagna. Den internationella sektionen är öppen för elever som i enlighet med Skollagen (2010:800), 24 kap. I mån av plats tar skolan även in elever från de andra tillåtna kategorierna av elever, dvs. barn som tidigare gått i skola utomlands och barn som ska lämna Sverige för en längre tid och av den anledningen behöver ”förberedas” för att gå i (internationell) skola utomlands.

Det pågår en översyn av antagningskriterierna som en anpassning till marknad och kontraktsutformning. Därutöver planeras för en stärkt information till företagen om ISGR:s verksamhet.

Den svenska sektionen ska enligt förbundsordningen bedriva förskoleklass, grundskola och fritidshem enligt svensk läroplan. För den svenska sektionen finns ett entreprenadavtal, av vilket det bland annat framgår att elevantalet ska överenskommas årligen, med utgångspunkt i söktryck och anpassning till efterfrågan.

I december 2024 har ISGR drygt 1000 elever inskrivna varav ca 450 på svenska sektionen och ca 550 på internationella sektionen. Pågående byggnation bedöms medföra en utökad kapacitet med minst 250 platser på den internationella sektionen.

4. Analys och slutsatser

Med utgångspunkt i ovanstående resultat redovisas nedan analys och slutsatser som svarar mot den fördjupade utredningens uppdrag att ta fram förslag på lösningar inom befintliga styrdokument, hypoteser som bidrar till att underlätta för målgrupperna och konsekvenser av dessa hypoteser. Den fördjupade utredningen har tagit sin utgångspunkt i Slutrapportens rekommendationer.

Avsikten med förslagen är att den fördjupade utredningen ska bidra till nästa steg i att möta Näringslivsprogrammets ambition att bidra till ökad attraktivitet.

4.1. Förslag

Förslag 1: För att åstadkomma en förflyttning mot lösningar för utländska familjers skolsituation, rekommenderas att Business Region Göteborg i samarbete med GR tar initiativ till en dialog med samtliga kommuner inom Göteborgsregionen i syfte att tydliggöra en utbildningspolitisk viljeinriktning.

Utredningen visar att det finns en tydlig näringspolitisk målbild för att öka tillgången till platser främst på engelskspråkiga för- och grundskolor. Motsvarande utbildningspolitisk målsättning för att förverkliga detta finns inte i någon av Göteborgsregionens 13 medlemskommuner.

Förslag 2: GR tar initiativ till att under 2025 följa upp resultatet av pågående översyn av antagningskriterier för ISGR:s internationella sektion

GR Förbundsfullmäktige har tagit fram ett nytt ägardirektiv för ISGR. Dessutom har ett entreprenadavtal för den svenska sektionen tagits fram. I linje med slutsatserna i slutrapporten konstateras att skolans internationella sektion i nuläget har ett utrymme att ta emot fler elever och att med pågående utbyggnad kommer det att finnas kapacitet att ta emot elever enligt uppdraget under överskådlig framtid. Det pågår en översyn av antagningskriterierna som en anpassning till marknad och kontraktsutformning. Därutöver planeras för en stärkt information till arbetsgivare om ISGR:s verksamhet.

Förslag 3: Urvalsregler

Förslag 3 a Grundskola: GR överväger möjligheten att utöka platserna på ISGR:s Svenska sektion, med en tydlig målbild att använda urvalsregler som möjliggör att målgrupp 2 och 3 blir prioriterade.

Förslag 3 b Grundskola: En eller flera kommuner överväger att starta engelskspråkig skolor med engelskspråkig undervisning, med en tydlig målbild att använda urvalsregler som möjliggör att målgrupp 2 och 3 blir prioriterade.

Förslag 3 c Förskola: Göteborgs Stad överväger att starta kommunala engelskspråkiga förskolor med en tydlig målbild att använda urvalsregler som möjliggör att målgrupp 2 och 3 blir prioriterade.

Två utredningar, slutrapporten och denna fördjupade utredning, har visat att platserna i befintlig engelskspråk grundskola inte är tillräcklig, främst beroende på att de urvalsregler som tillämpas försvårar för målgrupp 2 och 3 att få plats. Därför föreslås att GR och en eller flera kommuner startar engelskspråkiga skolor som riktar sig mot målgruppen barn till utländska familjer som bor/ vistas tillfälligt i Sverige. Detta behöver också kompletteras med förutsättningar till löpande antagning av elever under läsåret.

För förskoleverksamheten lämnas motsvarande förslag. Ett antal frågor behöver fördjupas inför eventuellt beslut om genomförande. Detta rör det faktiska behovet, likställdhet, urval, tillämpning av närhetsprincipen, samt urval/ prioritering av sökande från olika kommuner, samt interkommunala ersättningar.

Förslag 4: GR föreslås ta initiativ till att två gånger per år genomföra en kartläggning som beskriver aktuell efterfrågan av platser och kö för engelskspråkiga grundskolor.

Slutrapportens slutsats är ” Samtliga av de tre huvudmän som idag erbjuder engelskspråkig grundskola i regionen uppger att de har en hög till mycket hög efterfrågan från elever. På en enhet uppges att endast 1 av 60 som söker till skolan kan erbjudas plats varje år. De övriga uppger att de har ”ett par års kö” för att få plats. Den stora efterfrågan och svårigheten att få plats är också en trolig förklaring till att verksamheterna utökar sina platser och att nya ansökningar skickats till Skolinspektionen.” Även om det finns osäkerhet kring det exakta behovet så finns det belägg för att det finns ett stort behov.

Utredningen visar att det finns behov av att kommunerna i Göteborgsregionen skaffar sig en tydlig bild av efterfrågan av platser och kö för engelskspråkiga grundskolor. Det finns metodiska utmaningar i att skaffa sig en tydlig bild av efterfrågan. Den fördjupade utredningen bedömer att det är fullt möjligt att med regelbundna intervjuer med samtliga skolhuvudmän som bedriver engelskspråkig undervisning skaffa sig en tydlig bild av det verkliga behovet.

Bedriv påverkansarbete för internationella förskolor

När det gäller rekommendationen ”Bedriv påverkansarbete för internationella förskolor” lämnar den fördjupade utredningen inget förslag. Motivet är att det saknas lagstöd för internationella förskolor. Förskoleförvaltningen bedömer därmed att det inte är intressant att driva den frågan.

4.2. Konsekvenser av förslagen

Utredningen bedömer att förslag 1, 2 och 4 inte är kostnadsdrivande. De ekonomiska konsekvenserna av förslag 3a-3c behöver utredas av berörda verksamheter som ansvarar för genomförandet. Om ambitionsnivån är att ha löpande intag för målgrupperna så kommer det att medföra en högre kostnad.

Utredningen har medvetet inte lagt kostnadsdrivande förslag såsom t ex att ersätta avgiften med kommunal finansiering. Det är värt att notera att företag som anställer utländsk personal med barn i skolåldern har goda möjligheter att finansiera avgiften för barn på internationella skolor, oavsett om de erbjuder 'expat-kontrakt' eller inte, om detta är avgörande för att säkerställa arbetsgivarnas tillgång av nödvändig kompetens."

Samtliga förslag förutsätter en tydlig politisk viljeinriktning och handlingskraft, vilket kommer att bidra till att Göteborgsregionen ökar sin attraktionskraft för internationella talanger.

Konsekvensen för familjerna blir att fler familjer får möjligheter att flytta till regionen men också stanna kvar för att bo, leva och arbeta i Göteborgsregionen.

ANALYS

av

INTERNATIONELLA OCH TVÅSPRÅKIGA FÖRSKOLOR OCH GRUNDSKOLOR I GÖTEBORGSREGIONEN

Slutrapport

2024-08-26

**Organisations-
och Verksamhetsutveckling**
www.orgdev.se

Anders Pettersson
anders@orgdev.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Uppdraget och frågeställningar	4
1.3 Metod och datainsamling	5
1.4 Avgränsningar	6
1.5 Rapportens struktur och upplägg	6
2. Internationella och tvåspråkiga skolor	8
2.1 Definitioner	8
2.2 Lagstiftning och regelverk	8
3. Nuvarande utbud i Göteborgsregionen	11
3.1 Förskolor	11
3.2 Grundskolor	12
4. Efterfrågan av internationella och tvåspråkiga skolor	14
4.1 Målgrupper	14
4.2 Specifikt kring efterfrågan av förskolor	18
4.3 Specifikt kring efterfrågan av grundskolor	19
5. Övriga storstadsregioner	21
5.1 Stockholm	21
5.2 Malmö	22
6. Analys och slutsatser	23
6.1 Tillgång i relation till efterfrågan på internationella och tvåspråkiga skolor	23
6.2 Antagningsregler och kösystem och möjlighet för inflyttade att få plats på förskolor och skolor	25
6.3 Sammanfattande bild av målgruppernas behov och möjligheter	26
6.4 Intressekonflikter	28
6.5 De dubbla budskapen som kommuniceras	29
7. Rekommendationer	31

Sammanfattning

Denna rapport har tagit fram som en del av handlingsplanen för 2024-2025 i det Näringslivsstrategiska programmet som antagits av Göteborgs stad tillsammans med övriga kommuner i Göteborgsregionen. Bakgrunden är den tillväxt som sker i regionen och där tillgången på kompetens är otillräcklig inom landets gränser och det finns behov av att attrahera utländsk kompetens. Tillgången och kvaliteten på för- och grundskolor som kan erbjuda internationell eller tvåspråkig (engelskspråkig) undervisning är en viktig del i att upprätthålla regionens attraktivitet för internationella talanger.

Rapporten kartlägger och analyserar efterfrågan och utbud av internationella och tvåspråkiga för- och grundskolor i Göteborgsregionen, tillämpliga lagar och regler, jämförelser med andra storstadsregioner och presenterar rekommendationer för att bättre matcha utbudet med efterfrågan. Datainsamling har bestått av dokument och intervjuer med nyckelpersoner från olika sektorer, inklusive skolförvaltningar, internationella och tvåspråkiga för- och grundskolor, branschföreträdare, större företag i regionen, "re-location" bolag och akademien.

Två typer av för- och grundskolor analyseras. Det är dels *internationella* skolor vilka bedriver sin undervisning på engelska baserat på en läroplan skild från den svenska, ofta International Baccalaureate (IB). De är främst inriktade på att tillgodose behov hos internationella familjer som bor temporärt i Sverige. *Tvåspråkiga* skolor, å andra sidan, följer den svenska läroplanen men erbjuder delar av undervisningen på engelska.

Det nuvarande utbudet av *internationella* och *tvåspråkiga* för- och grundskolor i Göteborgsregionen inkluderar ingen internationell förskola men flera fristående tvåspråkiga förskolor med totalt cirka 800 platser. För grundskolan är International School of Gothenburg Region (ISGR) den enda internationella skolan, medan det finns flera fristående tvåspråkiga skolor med sammanlagt cirka 2 900 platser.

Inom ramen för denna rapport har fem olika målgrupper identifierats som efterfrågar *internationella* och *tvåspråkiga* utbildningsalternativ. Många av dessa grupper har olika förutsättningar att få sina behov tillgodosedda när det gäller *internationella* och *tvåspråkiga* förskolor i Göteborg och Göteborgsregionens övriga kommuner. En viktig slutsats är att nuvarande utbud, regelverk och tillämpning gynnar vissa av dessa målgrupper, medan andra målgrupper har svårare att få sina behov tillgodosedda. De målgrupper som ökar mest är också de målgrupper som har svårast att få sina önskemål tillgodosedda. Det är utländska familjer som är tillfälligt i Sverige, utan "expat-kontrakt" (benämns målgrupp 2 i rapporten) och utländska familjer som flyttar till Sverige med tillsvidareanställning (benämns målgrupp 3).

Sammanfattningsvis kan konstateras att efterfrågan på *internationella* och *tvåspråkiga* för- och grundskolor verkar vara större än vad tillgången är, vilket gör det svårt för utländska familjer som flyttar till regionen att få sina behov tillgodosedda. Det pågår dock en utökning av antalet platser inom grundskolan, främst *tvåspråkiga* fram till 2025. Det är dock inte bara tillgången på platser som styr möjligheterna för familjer att få sina behov tillgodosedda utan även de antagningsregler och kösystem som används av skolorna. De kö- och antagningssystem som används bland de tvåspråkiga för- och grundskolorna missgynnar i första hand målgrupp 2 och 3 ovan, det vill säga internationell kompetens som flyttar till Göteborgsregionen. Det är också dessa målgrupper som Göteborg och regionen ur ett kompetens- och konkurrensperspektiv säger sig vilja attrahera till regionen och som är växande.

I arbetet med att tillhandahålla bättre förutsättningar för *internationella* och *tvåspråkiga* skolor finns tydliga intressekonflikter som är viktiga att förstå och ta hänsyn till i arbetet framöver. Det kan handla om att det näringspolitiska perspektivet, med att ha bästa möjliga erbjudande till utländsk kompetens ställs mot det utbildningspolitiska perspektivet om att erbjuda likvärdig utbildning och främja integration. Det kan också vara frågan om likabehandling (genom att t.ex. ha ett kösystem) som ställs mot behovet av att erbjuda speciella lösningar för inflyttad arbetskraft.

En identifierad utmaning är att det idag kommuniceras ut dubbla budskap vad gäller synen på *internationella* och *tvåspråkiga* utbildningsalternativ. Å ena sidan sänds signaler om att Göteborg och Göteborgsregionen ska vara en öppen och växande stad som vill attrahera utländsk kompetens och åtaganden har gjorts t.ex. i samband med etablerandet av den nya batterifabriken av Volvo Cars och Northvolt. Å andra sidan finns det exempel på hur det i praktiken försvåras för internationella och tvåspråkiga skolor att verka. Det finns således ett behov för Göteborgs stad och dess förvaltningar och regionen att samordna sig och agera enhetligt och konsekvent.

Avslutningsvis ges sex rekommendationer för det fortsatta arbetet:

1. Utveckla en tydlig viljeinriktning och plan med strategi och policy.
2. Genomför översyn av ISGRs internationella sektion och dess uppdrag
3. Utred och justera antagningsregler och kösystem för tvåspråkiga enheter
4. Följ utvecklingen platser och kö för tvåspråkiga grundskolor
5. Överväg möjligheten till att erbjuda tvåspråkig undervisning enligt svensk läroplan
6. Bedriv påverkansarbete för internationella förskolor

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Göteborgs stad, i samarbete med övriga kommuner i Göteborgsregionen, har antagit ett Näringslivsstrategiskt program med syftet att stärka näringslivet i regionen. Detta kommer i en tid då näringslivet i regionen växer, med flera nya etableringar, särskilt inom områden som medicinteknik, fordon- och batteriteknik med flera. I Göteborg finns även med två framstående lärosäten, Chalmers tekniska högskola och Göteborgs universitet, vilka bidrar till regionens attraktionskraft och innovationsförmåga samt anställer utländska forskare och forskarstuderande.

En kritisk faktor för denna tillväxt och utveckling är tillgången på relevant kompetens. Med tanke på att all efterfrågad kompetens inte kan tillgodoses inom landets gränser, blir det avgörande för staden och regionen att vara attraktiva alternativ för utländsk arbetskraft. Med en ökande inflyttning av personal, framför allt till regionens större företag och universitet/högskola, har efterfrågan på engelskspråkig undervisning för deras barn ökat. Tillgången och kvaliteten på för- och grundskolor som kan erbjuda internationell eller tvåspråkig (engelskspråkig) undervisning blir därmed en vital del i att upprätthålla regionens attraktivitet för internationella talanger.

Mot denna bakgrund framträder ett behov av att analysera både utbudet och efterfrågan på *internationella* och *tvåspråkiga* förskolor och grundskolor i Göteborgsregionen. Detta för att bedöma om och vilka insatser som behöver genomföras av staden och regionen för att säkerställa att utbildningsbehoven hos den internationella arbetskraften och deras familjer kan tillgodoses på bästa möjliga sätt.

1.2 Uppdraget och frågeställningar

Detta uppdrag genomförs som en del av handlingsplanen för 2024-2025 i det Näringslivsstrategiska programmet.

Det övergripande uppdraget för denna rapport är att kartlägga och analysera efterfrågan och utbudet av engelskspråkiga och internationella för- och grundskolor i Göteborgsregionen. Rapporten ska ge en fördjupad förståelse för hur Göteborgs stad och övriga kommuner inom regionen kan förbereda sig för att möta efterfrågan på internationell och tvåspråkig utbildning.

För att uppnå detta uppdrag har följande frågeställningar formulerats:

1. Vilket är det nuvarande utbudet av internationella och engelskspråkiga förskolor och grundskolor i Göteborgsregionen?

2. Hur ser efterfrågan på internationell och tvåspråkig utbildning ut i Göteborgsregionen?
3. Vilka lagar och regler påverkar möjligheterna att erbjuda och utveckla internationell och tvåspråkig utbildning?
4. Hur hanteras liknande utmaningar i andra storstadsregioner?
5. Vilka åtgärder och insatser kan rekommenderas för att matcha utbudet med efterfrågan?

Genom att svara på dessa frågeställningar avser rapporten att ge rekommendationer kring vilka åtgärder som bör vidtas för att stärka Göteborgsregionens position som en attraktiv plats för internationell arbetskraft och deras familjer.

Intervjuer, övrig datainsamling, analys och rapportskrivning har gjorts av Anders Pettersson, oberoende konsult. En arbetsgrupp med representanter från GR, Förskoleförvaltningen i Göteborgs stad, Grundskoleförvaltningen i Göteborgs stad och BRG (sammankallande) har funnits som stöd i processen. Rapportens innehåll är helt rapportförfattarens och ska inte ses som någon av de offentliga aktörernas ståndpunkter.

1.3 Metod och datainsamling

I detta arbete har huvudsakligen två datakällor använts för att samla in den information som ligger till grund för analysen: dokument och intervjuer.

Dokument

Detta inkluderar tidigare utredningar, analyser och presentationer som rör aktuell lagstiftning, samt tidigare analyser och tjänsteskrivelser avseende utbudet och efterfrågan av internationella och tvåspråkiga för- och grundskolor i Göteborgsregionen.

Intervjuer

Utöver den information som samlats in från dokument, har en serie intervjuer genomförts med nyckelpersoner och representanter från en rad olika organisationer. Dessa inkluderar företrädare från skolförvaltningar i Göteborg, Stockholm och Malmö, liksom från internationella och tvåspråkiga för- och grundskolor. Dessutom har intervjuer utförts med branschföreträdare och intresseorganisationer, större företag i regionen, samt representanter från akademin. Utöver det har representanter från så kallade "re-location bolag" gjorts. Dessa representanter arbetar på uppdrag av de större företagen i regionen med att hjälpa inflyttade utländsk arbetskraft med att etablera sig i regionen.

Intervjuerna har i huvudsak skett i form av digitala semi-strukturerade intervjuer, vilket möjliggjort en flexibel och djupgående dialog om ämnet. I några fall har intervjuer även skett över e-post för att underlätta för respondenterna. Totalt har ca 30 personer konsulterats, vilket bidragit med värdefulla insikter och perspektiv som kompletterar den övriga datainsamlingen.

Denna kombination ligger till grund för de analys och slutsatser som presenteras i rapporten. I ett första steg togs ett rapportutkast fram vilka organisationerna i arbetsgruppen gavs möjligheter att lämna skriftliga och muntliga kommentarer på. Ytterligare faktagranskning har därefter genomförts i två omgångar innan denna slutrapport färdigställts.

1.4 Avgränsningar

I denna rapport görs flertalet avgränsningar för att fokusera arbetet och göra analysen så relevant och hanterbar som möjligt. Först och främst är rapporten avgränsad till att enbart behandla för- och grundskolor. Det innebär att gymnasieskolan inte inkluderas i denna rapport.

Vidare behandlar rapporten två huvudkategorier av skolor: *internationella* skolor, som följer en internationell läroplan skild från den svenska, och *tvåspråkiga* skolor, vilka i denna rapport avgränsas till de som erbjuder undervisning på svenska och engelska och följer den svenska läroplanen. Andra tvåspråkiga utbildningar som erbjuder undervisning på exempelvis tyska, franska eller ryska omfattas inte av denna rapport, trots att det finns visst utbud och efterfrågan även för dessa språk. Likaså behandlas inte utbudet och efterfrågan för undervisning på Sveriges nationella minoritetsspråk, vilka är föremål för särskild lagstiftning.

Geografiskt är rapporten avgränsad till Göteborgsregionen, vilket innefattar Göteborgs stad samt de 12 kranskommuner som ingår i Göteborgsregionen (GR).

1.5 Rapportens struktur och upplägg

Efter detta inledningskapitel som beskriver bakgrunden, frågeställningar, metod och avgränsningar så ger kapitel 2 en definition för *internationella* och *tvåspråkiga* skolor och går igenom aktuell lagstiftning och regelverk för de olika formerna. I kapitel 3 presenteras sedan ett aktuellt utbud av sådana skolor i Göteborgsregionen. Kapitel 4 presenterar fem målgrupper som har behov av *internationella* och *tvåspråkiga* skolor med analys av hur efterfrågan ser ut.

I kapitel 5 beskrivs, utifrån tillgängliga data, hur utbudet ser ut i Stockholm och Malmö. Kapitel 6 presenteras analys och slutsatser kring tillgång och efterfrågan samt analyserar kösystemets påverkan för de olika målgrupperna och en sammanfattande bild av hur väl deras behov möts. Det görs även analyser kring de intressekonflikter som finns kring *internationella* och *tvåspråkiga* förskolor och grundskolor liksom de dubbla budskap som just nu kommuniceras av Göteborgs stad och regionen. I det avslutande sjunde kapitlet ges sex rekommendationer för fortsatt arbete.

2. Internationella och tvåspråkiga skolor

2.1 Definitioner

I denna rapport görs en distinktion mellan **internationella** förskolor och grundskolor samt **tvåspråkiga** förskolor och grundskolor.

Internationella förskolor och grundskolor avser skolor som bedriver sin undervisning på engelska (eller annat språk) baserat på en läroplan som skiljer sig från den svenska. Det är ofta, och i Göteborgsregionens fall, International Baccalaureate, förkortat IB. Dessa skolor är ofta och traditionellt inriktade på att tillgodose behoven hos internationella familjer som bor i Sverige temporärt, och erbjuder en utbildning som är erkänd globalt vilket möjliggör för eleverna att byta skola regelbundet under sin skolgång.

Tvåspråkiga förskolor och grundskolor å andra sidan, avser verksamheter som följer den svenska läroplanen och andra relevanta styrdokument men har delar av sin undervisning på engelska (eller annat språk). Dessa skolor är främst utformade för att erbjuda eleverna en möjlighet att utveckla sina språkkunskaper i både svenska och ett annat språk, vilket förbereder dem för en allt mer globaliserad värld.

Skillnaden mellan dessa två typer av skolor sträcker sig vidare till tillämplig lagstiftning och andra regelverk. Rapporten kommer i kommande kapitel att behandla de specifika juridiska och regulatoriska ramverken som gäller för *internationella* respektive *tvåspråkiga* förskolor och grundskolor i Sverige.

2.2 Lagstiftning och regelverk

Förskola

Det finns idag, till skillnad från grundskolan, ingen lagstiftning eller bestämmelser som reglerar internationella eller tvåspråkiga förskolor. Det innebär att all förskoleverksamhet ska bedrivas i enlighet med Skollagen (2010:800), förskolans läroplan och andra styrdokument. Det betyder att *internationell* förskola inte är möjligt att bedriva i Sverige.¹

I förskolans läroplan (SKOLFS 2018:50) betonas vikten av svenska och det svenska språkets utveckling hos barn starkt. Det lyfter även fram det svenska språket som en del

¹ Se dock längre ned om situationen i Malmö som utgör ett de facto undantag från detta.

av barnets utveckling av identitet och kulturell tillhörighet. Läroplanen lyfter även att barn med annat modersmål än svenska ska få möjlighet att utveckla det språket.²

Exakt hur dessa skrivningar ska tolkas varierar delvis mellan de instanser som konsulterats som en del av detta uppdrag. Förskoleförvaltningen i Göteborg har i sin rättsutredning från september 2022 tolkat detta som

”viss språklig inriktning/profil eller med inslag av andra språk, såsom exempelvis engelska. Detta förutsatt att svensk läroplan tillämpas och att en övervägande del av utbildningen bedrivs på svenska. Det skulle kunna innebära att verksamheten följer svensk läroplan och anordnas med svenska som huvudspråk, men med inslag av andra språk exempelvis enligt samma modell som modersmålsstödet organiseras. Ett annat språk skulle kunna utgöra en del i de vardagliga aktiviteterna, i lek eller i skapande verksamhet.”

Samtal med Skolverkets upplysningstjänst ger dock en mer generös tolkning av möjligheterna att bedriva *tvåspråkig* förskola, där det framhålls att så länge som verksamheten tillgodoser de krav som läroplanen har avseende barnens möjlighet att utveckla det svenska språket så går det bra att inkludera även andra språk i verksamheten och något uttryckligt förbud eller att en viss andel av annat språk saknas. Det är alltså om man uppfyller läroplanens mål som är relevant i sammanhanget, inte hur mycket ett annat språk används i verksamheten.

Skolinspektionen och Malmö stad uppger att de inte har tagit någon ställning i frågan. I övriga kommuner i Göteborgsregionen verkar frågan inte ha varit aktuell. Stockholms förskoleförvaltning har inte kunnat konsulteras. Enligt samstämmiga uppgifter hos de som intervjuats har frågan inte prövats i domstol ännu.

Tillsyn, som ska säkerställa att förskolorna bedrivs i enlighet med Skollag, läroplan och övriga styrdokument, sker av Skolinspektionen för de kommunala förskolorna. För de fristående förskolorna ansvarar kommunen för tillsyn.

Det ska avslutningsvis noteras att eftersom förskola är en frivillig skolform så finns det inget som hindrar enskilda privata aktörer från att bedriva en helt avgiftsfinansierad barnomsorg. Den kan då inte benämnas förskola eller ta del av kommunala bidrag. En sådan verksamhet omfattas heller inte av något tillsynsansvar från kommunen.

² Det finns särskild lagstiftning som rör minoritetsspråk, men denna är inte del av denna utredning enligt avgränsningar i kapitel 1.4 ovan.

Grundskola

Internationella grundskolor

I Skollagen (2010:800), 24 kap. beskrivs de förutsättningar under vilka *internationella* grundskolor, med annan läroplan än den svenska, kan drivas i Sverige. Den specificerar både kommunala huvudmän och fristående aktörer kan ansvara för driften av internationella skolor.

Det specificeras även målgrupp för dessa skolor, vilket är a) barn som är bosatta tillfälligt i Sverige, b) barn som tidigare gått i skola utomlands och vill avsluta sin utbildning i Sverige, c) barn som ska lämna Sverige för en längre tid och av den anledningen behöver "förberedas" för att gå i (internationell) skola utomlands eller d) barn som har skolans undervisningsspråk (ofta engelska) som dagligt umgängesspråk med vårdnadshavare och har tillräckliga språkkunskaper. Utöver Skollagen finns även en Förordning (2015:801) om internationella skolor som innehåller mer detaljerade bestämmelser om bl.a. avgifter och rätten till bidrag från elevens hemkommun.

Det är värt att notera att kraven i Skollagen för utländska barn som kommer till Sverige alltså är att de bedöms stanna tillfälligt i Sverige. I praktiken har denna tolkning hos de internationella skolorna varit att vårdnadshavarna har ett *tidsbegränsat* anställningskontrakt och gjort att man inte accepterat elever vars vårdnadshavare har lokala tillsvidareanställningar.

Tvåspråkiga grundskolor

Skolförordning (2011:185) 9 kap §§12-19 reglerar villkoren för *tvåspråkig* undervisning utifrån den svenska läroplanen och styrdokument. Där beskrivs dels att skolor kan bedriva (stora) delar av undervisningen på engelska för barn som vistas tillfälligt i Sverige och dels för barn som tidigare gått i engelskspråkig undervisning, det vill säga i princip samma målgrupper som för de som kan gå i *internationell* grundskola. För dessa krävs endast att man anmäler det till Skolinspektionen, men inget särskilt tillstånd krävs.

Den andra möjligheten till *tvåspråkig* undervisning, vilket verkar vara den vanligare formen, är att en skolhuvudman (fristående eller kommunal) ansöker till Skolinspektionen om att få bedriva upp till 50 % av undervisningen på annat språk (ofta engelska) för alla elever, inte bara de som är i Sverige tillfälligt eller tidigare haft sådan undervisning. Det öppnar således upp för "alla" sorters elever att få tillgång till tvåspråkig undervisning och är det lagrum som t.ex. Internationella Engelska Skolan bedriver sin undervisning utifrån. Det ska dock noteras att det för dessa skolor finns högt ställda krav på att svenskan används och att eleverna uppnår tillräckligt kunskaper i svenska.

3. Nuvarande utbud i Göteborgsregionen

3.1 Förskolor

Som konstaterats ovan finns det ingen lagstiftning som definierar vare sig *internationell* eller *tvåspråkig* förskola, så en bedömning av utbudet i Göteborgsregionen görs främst utifrån hur förskolorna själva beskriver sin verksamhet på sin webbplats och i samtal.

Det finns idag inga *internationella* förskolor i Göteborg.

Det finns dock ett flertal förskolor och enheter i Göteborg och i övriga kommuner i Göteborgsregionen som själva, på olika sätt, benämner sig som internationella, engelsktalande eller tvåspråkiga och som bedriver verksamheten utifrån svensk läroplan och med bidrag från respektive kommun. Omfattningen av hur mycket de använder sig av engelska är svårt att bedöma, men det är utan tvekan så att det är betydligt mer engelska i undervisningen än "enstaka inslag". I flera fall är bedömningen (utifrån intervjuer och skolornas egna beskrivningar) att en majoritet av tiden och kommunikation sker på engelska. Samtliga av de aktuella förskolorna har fristående huvudmän. Flera av dessa har funnits under lång tid (minst 25 år). Det finns inga kommunala förskolor som använder sig av en sådan beskrivning. Följande tabell ger en översikt.³

Namn	Kommun	Antal enheter	Ungefärligt antal platser
ABC All about Children	Göteborg	1	125
The English School Gothenburg	Göteborg	1	80
Happy Kids Education	Mölndal, Kungsbacka	2	100
The International Preschool	Göteborg	4	240
Gothenburg Preschool	Göteborg	3	90
Just like home	Göteborg	1	35
Creative kids preschool	Göteborg	2	60
Little kids preschool	Göteborg	1	60
	Totalt:	15	790

³ Tabellen är baserad på information från intervjuer, från GR, respektive förskolans webbplats och från webbplatsen Move to Gothenburg. Viss reservation lämnas för att den inte är fullständig. Siffrorna för Happy Kids Education och Just like home har inte kunnat bekräftas utan utgör antaganden utifrån skolornas årsredovisningar. Andra språk än engelska har inte inkluderats.

3.2 Grundskolor

ISGR – Göteborgsregionens internationella grundskola

I Göteborgsregionen finns det idag endast en *internationell* grundskola. Det är The International School of the Gothenburg Region (ISGR). Den består av två sektioner. En *internationell* sektion där skolan följer IB-läroplanen och en *tvåspråkig* sektion som följer den svenska läroplanen och där upp till 50 % av undervisningen sker på engelska. På den internationella sektionen erbjuder ISGR IB:s utbud bestående av "Primary Years Programme" (PYP) och "Middle Years Programme" (MYP). "Diploma Programme" (DP) erbjuds av The International High School of the Gothenburg Region (IHGR) och är juridiskt är en separat enhet. Något förenklat kan det samlade utbudet sägas motsvara utbildning från förskoleklass till gymnasiet. För att få börja på ISGRs motsvarighet till förskoleklass så måste eleven ha fyllt 5 år senast 31 augusti samma år som den börjar. Inom IB finns även "Early Years Programme" (EYP) för barn som är 3-5 år gamla. Det erbjuds dock inte av ISGR.

ISGR har löpande intag av elever under året på den internationella sektionen dvs. det finns ingen kö utan alla som uppfyller kriterierna för att gå på skolan blir antagna. Den internationella sektionen är öppen för elever som i enlighet med Skollagen (2010:800), 24 kap. (se ovan), dvs. i första hand elever vars vårdnadshavare arbetar tillfälligt i Sverige. I mån av plats tar skolan även in elever från de andra tillåtna kategorierna av elever, dvs. barn som tidigare gått i skola utomlands och barn som ska lämna Sverige för en längre tid och av den anledningen behöver "förberedas" för att gå i (internationell) skola utomlands. I praktiken kräver skolan att vårdnadshavarna ska kunna visa upp ett tillfälligt kontrakt för arbete. Lokalanställda utländska medborgare som har tillsvidareanställningar har i normalfallet inte möjlighet att erbjudas plats på den internationella sektionen. Skolan har i dagsläget ca 700 elever på sin internationella sektion (PYP och MYP). De flesta eleverna har vårdnadshavare som arbetar på de större teknik- och medicinbolagen i regionen. Elever vars föräldrar är diplomater eller forskare utgör en mindre del. Ca 8 % av eleverna är "svenska" barn innebärande att de antingen avser att flytta utomlands eller har flyttat tillbaka till Sverige där barnen slutför sin skolgång i internationell skola.

Endast elever som är boende i någon av Göteborgsregionens kommuner tas in. Den internationella sektionen har en avgift som för närvarande är dryga 45 000 kr per läsår och oftast betalas av arbetsgivaren till vårdnadshavaren. Den huvudsakliga finansieringen av skolans verksamhet sker via skolpeng i form av interkommunal ersättning (IKE). IKE utbetalas av elevernas hemkommuner enligt en taxa som fastställs av medlemskommunerna inom GR. Finansieringen kompletteras med terminsavgiften.

ISGR har möjlighet att vara något flexibla med antalet platser på respektive sektion för att kunna möta den efterfrågan som finns. Totalt har båda sektionerna idag ca 1 150 elever. Skolan genomför just nu en utbyggnad av verksamheten och öppnar upp ännu ett område i Guldheden, i huvudsak för den internationella sektionen. Kapaciteten kommer då att uppgå till ca 1 300 elever totalt.

Tvåspråkiga grundskolor

Utbudet av *tvåspråkiga* grundskolor, som har tillstånd från Skolinspektionen att bedriva undervisningen på både svenska och engelska och är öppen för alla elever, är större och ytterligare skolor har sökt och/eller beviljats tillstånd för att öppna. Samtliga är fristående verksamheter, det vill säga de har inte en kommunal huvudman.

Följande tabell ger en översikt:

Namn	Kommun	Års-kurser	Ungefärligt antal platser	Aktuell status
ISGR (svenska sektionen)	Göteborg	F-9	450	Har verksamhet.
Internationella engelska skolan (IES)	Johanneberg /Göteborg	7-9	560	Har verksamhet. Blir åk 6-9 hösten 2024
Internationella engelska skolan (IES)	Krokslätt/ Göteborg	3-6	490	Upphör hösten 2024.
Internationella engelska skolan (IES)	Södra Änggården/ Göteborg	F-9	900	Öppnar hösten 2024.
Internationella engelska skolan (IES)	Kungsbacka	F-9	900	Har verksamhet.
The English School Gothenburg (ESG)	Långedrag/ Göteborg	F-9	450	Har verksamhet.
The English School Gothenburg (ESG)	Torslanda/ Göteborg	F-9	500	Ansökan handläggs hos Skolinspektionen.
Nordic International School (NIS)	Göteborg	4-9	350	Ansökan handläggs hos Skolinspektionen.

Som framgår av tabellen ovan så verkar det som om antalet tvåspråkiga grundskolor och platser just nu växer. Idag finns alltså verksamhet på tre skolor (ISGR, IES och ESG) med i dagsläget ca 2 900 platser. Redan till hösten 2024 ökar det med 410 platser på IES. Om ESG och NIS beviljas tillstånd och öppnar så tillkommer ytterligare 850 platser. Det är noterbart att nästan samtliga enheter, både nuvarande och kommande är placerade i Göteborg. Enda undantaget är IES i Kungsbacka.

Samtliga av de nuvarande skolorna, ISGR, IES och ESG har större efterfrågan än antalet platser och har av den anledningen ett system för att anta elever. Dessa är i stor utsträckning liknande de som gäller för reguljära fristående och kommunala grundskolor, vilket innebär att de fristående tillämpar syskonförtur och i övrigt har tid i kö som kriterium. ESG har även kriteriet att det ska finnas engelska som hemspråk för att kunna antas. För ISGRs svenska sektion gäller syskonförtur och närhetsprincip i likhet med de kommunala grundskolorna.

4. Efterfrågan av internationella och tvåspråkiga skolor

I följande kapitel presenteras en bedömning av hur efterfrågan på internationella och tvåspråkiga förskolor och grundskolor ser ut i Göteborgsregionen. Den migrations- och befolkningsstatistik som finns tillgänglig bedöms som otillräcklig för att kunna göra relevanta kvantitativa uppskattningar av efterfrågan. Istället görs bedömningar av efterfrågan utifrån intervjuer med de större företagen och arbetsgivarna i regionen, dialog med skolorna liksom en analys över kösituationen på aktuella förskolor och grundskolor.

4.1 Målgrupper

För att kunna göra en relevant analys av efterfrågan på *internationella* och *tvaspråkiga* förskolor och grundskolor behövs en analys av de olika målgrupper som efterfrågar dem. I intervjuer med såväl skolor som företag framträder fem målgrupper.

Målgrupp 1: Utländska familjer med "expat-kontrakt" som är tillfälligt i Sverige

Denna målgrupp består av utländska familjer som anländer till Sverige på s.k. "expat-kontrakt". Dessa kontrakt är ofta utfärdade av stora företag (ej forskare) och är tillfälliga i sin natur, vanligtvis med en varaktighet på mellan två och fem år. Personerna i denna grupp är vanligtvis specialister, ledare eller experter inom sina respektive fält och har blivit rekryterade för att bidra med sin kompetens till företagets verksamhet i Sverige. Ett fåtal är diplomater. Familjer i denna kategori har ofta bra arbetsvillkor och efterfrågar i huvudsak *internationella* skolor det vill säga ISGRs internationella sektion. Arbetsgivaren står oftast för terminsavgiften till ISGR.

Intervjuer ger en relativt samstämmig bild att denna typ av rekryteringar under en längre tid har minskat. Det är dels eftersom kontrakten är dyra, men också för att teknikutvecklingen har möjliggjort distansarbete och att leda på distans lättare.

Bedömningen är att det handlar om ca 200 personer per år som flyttar till Göteborg med denna typ av kontrakt. – Enligt flera av de som intervjuats är det inte ovanligt att dessa typer av kontrakt "omvandlas" till lokala kontrakt (tillsvidareanställning) och därmed tillhör de "målgrupp 3" nedan. I samband med detta uppstår då utmaningar med skolplatser eftersom vårdnadshavarna då inte har möjlighet/vill betala terminsavgiften till ISGR och barnen behöver hitta andra alternativ.

Målgrupp 2: Utländska familjer som är tillfälligt i Sverige, utan "expat-kontrakt"

Denna grupp utgörs av utländska familjer som vistas tillfälligt i Sverige, men som inte har de traditionella "expat-kontrakten". Ofta har dessa personer hög utbildning och

flyttar till Göteborg med lokala tillfälliga anställningskontrakt. Det innebär att de ofta får ett visst bidrag för själva flytten och kanske hjälp med att hitta en lämplig bostad, men de har i övrigt samma förmåner som arbetsplatsens övriga anställda. I denna målgrupp ingår inte enbart individer knutna till stora företag, utan även forskare, (såväl doktorander som disputerade forskare) samt i vissa fall läkare. I många fall, t.ex. när det gäller doktorander, så är det inte alltid så att de har familj med barn som behöver skolgång.

För denna målgrupp är ofta, i praktiken, inte ISGRs internationella sektion ett alternativ, dels på grund av avgiften, men också för att ISGR, enligt uppgift i intervjuer, inte har möjlighet att ta emot dessa familjer på den internationella sektionen. Istället efterfrågar denna målgrupp i huvudsak *tvåspråkiga* förskolor och skolor eftersom de önskar att barnen upprätthåller/lär sig god engelska eftersom familjerna ofta flyttar vidare. Det ska dock noteras att det, precis som för målgrupp 1 ovan, inte är ovanligt att dessa typer av kontrakt "omvandlas" till lokala kontrakt (tillsvidareanställning) och familjen blir då målgrupp 3.

Denna målgrupp är svår att bedöma, men det är tydligt att den är större än målgrupp 1 ovan. Bara Chalmers antar t.ex. 350 utländska doktorander per år, där kanske 10-20 % av dessa har barn i skolålder. Även Göteborgs Universitet har liknande siffror. Totalt görs bedömningen att det kanske är frågan om 400-500 familjer per år, men siffran är osäker. Arbetsmiljöverket gör årligen analyser över antalet utländska arbetstagare som är stationerade i Sverige, per län.⁴ Enligt Arbetsmiljöverket så fanns det dryga 13 000 utstationerade utländska arbetstagare 2022 i Västra götalandregionen. Det ska dock noteras att många av dessa kanske inte är bosatta i Sverige med familjer.

Målgrupp 3: Utländska familjer som flyttar till Sverige med tillsvidareanställning

Denna målgrupp består av utländska familjer som flyttar till Sverige för tillsvidareanställning inom sektorer där Sverige och regionen upplever kompetensbrist, såsom IT, fordons- och teknikindustrin. Dessa familjer kommer från olika delar av världen, där företagen aktivt söker internationell kompetens för att täcka det lokala behovet eftersom kompetens saknas i Sverige. Precis som med målgrupp 2 ovan så är det vanligt att de får vissa förmåner och stöd i samband med att de flyttar till Sverige, men har i övrigt anställningsvillkor som motsvarar den inhemska arbetskraften.

Trots att anställningskontrakten är permanenta, är det inte ovanligt att dessa familjer betraktar sin vistelse i Sverige som tillfällig. Det innebär att de inte har en (initial) avsikt

⁴ <https://www.av.se/globalassets/filer/publikationer/rapporter/helarsrapport-2022-utstationering-rapport-2023-1.pdf?hl=%C3%A5rsrapport>

att permanent bosätta sig i landet, även om kontraktet är utformat för långsiktig anställning. Detta fenomen beror dels på den globala mobiliteten inom dessa yrkesgrupper, där karriärmöjligheter ofta leder till ytterligare internationella flyttar, och dels på personliga faktorer.

Inflödet av familjer i denna målgrupp inkluderar inte bara dem som direkt rekryteras med tillsvidareanställning utan också dem som initialt anländer med tillfälliga kontrakt (målgrupp 1 och 2 ovan) men att familjen trivs i Göteborg och därmed får möjlighet att omvandlas till fast anställning.

Givet den stora efterfrågan på kvalificerad kompetens så är detta en växande målgrupp i regionen och intervjuade företag uppger att den typen av rekryteringar ökar. Det är dock svårigheter att förlita sig på statistik från Migrationsverket och SCB kring hur stor denna grupp är, men att det rör sig om ett par tusen personer per år är tydligt. T.ex. har ett konsultföretag, på BRGs uppdrag, gjort en analys 2023 som uppskattar behovet av utländsk arbetskraft till ca 4 000 personer per år till Göteborg. Inte minst ingenjörer och IT-experter från Indien är en mycket stor invandrargrupp som tillhör målgruppen. T.ex. fick så många som 764 indier arbetstillstånd i regionen år 2020, mitt under pandemin där 90 % var ingenjörer eller IT-experter.⁵ Siffrorna åren innan var ännu högre. Statistik från SCB visar att antalet inflyttande barn i åldrarna 7-15 år från andra länder stadigt ökar (med undantag för pandemiåren) och uppgick under 2022 och 2023 till ca 1 100 barn årligen. För barn i förskoleåldern är siffrorna ännu högre.

Målgrupp 3 är alltså inte bara stor till antalet, utan rymmer en stor mängd olika sorters familjer och personer med olika ambitioner. Eftersom de har en tillsvidareanställning har de i normalfallet ingen möjlighet att erbjudas plats på ISGRs internationella sektion. Denna grupp efterfrågar i stor utsträckning därför *tvåspråkiga* skolor till sina barn, något som bekräftas av de tvåspråkiga skolor som intervjuats. Det är inte bara det faktum att dessa familjer vill att barnen ska vara tvåspråkiga/engelsktalande, utan också det att dessa skolor även kommunicerar med vårdnadshavare på engelska, vilket gör att de kan vara delaktiga i sina barns skolgång. Just kommunikationen mellan vårdnadshavare och skolan på annat språk en svenska bedöms i flera intervjuer vara lika viktigt som själva undervisningsspråket.

Målgrupp 4: Hemvändande svenskar

Denna målgrupp omfattar svenska familjer som återvänder till Sverige efter att ha bott utomlands under en period. Dessa familjer har ofta en eller båda föräldrarna anställda

⁵ <https://www.gp.se/livsstil/tva-dagar/sa-blev-indier-den-storsta-invandringsgruppen-i-goteborg.616e0f3a-baf1-4259-afd8-fc566903d293>

av de stora internationella företag som finns i Göteborg, vilket har medfört att de och deras barn har levt och verkat i en internationell miljö. Under tiden utomlands har barnen vanligtvis gått i *internationella* skolor.

Dessa familjer väljer att flytta tillbaka till Göteborg/Sverige av olika anledningar. För vissa är återflytten permanent med intentionen att låta barnen slutföra sin skolgång i Sverige. För andra är hemkomsten tillfällig, under några år, innan familjen återigen flyttar utomlands för nästa stationering.

Denna målgrupp har i de flesta fall, enligt Skollagen, rätt att gå på *internationell* grundskola och kan alltså söka sig till ISGRs internationella sektion. ISGR tar också emot dessa elever om de har möjlighet. Ett hinder kan vara terminsavgiften som kan upplevas som hög och vårdnadshavarna själva betalar, vilket verkar vara vanligt förekommande. Denna målgrupp har också stort intresse för *tvåspråkiga* skolor.

Denna målgrupp verkar vara relativt begränsad i omfattning om man får tro intervjuerna, men inga konkreta siffror har kunnat presenteras. Ett av de större globala företagen med säte i Göteborg har dock lyft fram denna målgrupp som viktig och relativt vanlig för dem. Det har också i intervjuer redovisats konkreta exempel på att företagen förlorat kvalificerade nyckelpersoner pga. att det inte kunnat erbjudas skolplatser i den utsträckning som önskats.

Målgrupp 5: Familjer som vill att deras barn ska gå i skola i en internationell miljö

Denna målgrupp utgörs av familjer som, av olika anledningar, önskar att deras barn ska få sin utbildning inom en internationell och tvåspråkig miljö. Denna önskan kan vara särskilt framträdande i familjer där en av föräldrarna har en annan nationalitet. Förutom multinationella familjer består denna målgrupp också av vårdnadshavare som av olika skäl inte är nöjda med det utbud av kommunal skolgång som erbjuds i deras närområde. Dessa familjer kan därför aktivt söka sig till fristående skolor som erbjuder en internationell utbildningsmiljö.

Det finns också familjer inom denna målgrupp som värderar den internationella miljön för dess inneboende mervärde. Dessa familjer ser fördelarna med en tvåspråkig utbildning, inte bara som ett medel för språkinläring utan också som ett sätt att bredda barnens kulturella horisonter och förbereda dem för en framtid i en allt mer sammanflätad global kontext. För dessa familjer är den internationella skolmiljön ett medvetet val för att ge sina barn de bästa möjliga förutsättningarna i livet, både akademiskt och socialt.

Gemensamt för alla dessa är att *internationella* skolor inte är aktuella, utan de söker sig till tvåspråkiga.

Sammanfattning kring målgrupper

Att förstå efterfrågan på internationella och tvåspråkiga förskolor och grundskolor kräver en analys av de olika målgrupper som utgör efterfrågan. De intervjuer som genomförts med både skolor och företag har målat upp en bild av fem målgrupper, var och en med sina karaktärsdrag och behov. Dessa målgrupper varierar i storlek och deras skäl för att efterfråga en internationell eller tvåspråkig utbildning för sina barn. Det är viktigt att notera att den grupp som traditionellt varit föremål för *internationell* skola, så kallade "expats" uppges ha en vikande efterfrågan medan högutbildade familjer som flyttar till regionen för vanliga anställningskontrakt ökar. Det behöver hanteras i val av strategier framöver.

4.2 Specifikt kring efterfrågan av förskolor

Intervjuer genomförda med ett flertal av de förskolor i Göteborgsområdet som benämner sig som internationella eller tvåspråkiga avslöjar en mycket hög efterfrågan på deras verksamhet. Dessa förskolor upplever ett konstant tryck på tillgängliga platser. Det är vanligt att förskolorna ofta "nollställer" sina kölistor årligen. Trots detta uppger förskolorna att, när ansökningstiden öppnar, tillgängliga platser fylls i princip omedelbart – ofta inom loppet av mindre än en dag.

En intressant aspekt som framkommit i intervjuer med anställande företag och så kallade "re-location företag" är att, trots den höga efterfrågan, förskolan inte alltid prioriteras lika viktig för inflyttande som grundskolan. Många inflyttande nyttjar inte alltid förskola eller har högre acceptans för en traditionell förskola, jämfört med grundskolan. Ett viktigt mervärde som ofta lyfts med de tvåspråkiga förskolorna är möjligheten för vårdnadshavare att kunna kommunicera med förskolans pedagoger och annan personal på engelska.

Barngruppernas sammansättning i dessa förskolor skiljer sig mot traditionella förskolor och består av barn från alla fem beskrivna målgrupperna ovan. Uppskattningsvis, baserat på intervjuerna, kommer cirka 70 % av barnen från de första tre målgrupperna, det vill säga utländska familjer som flyttat till Göteborg för arbete, antingen med eller utan "expat-kontrakt". De återstående 30 % utgörs av barn från familjer där en av föräldrarna kommer från ett annat land eller från "helsvenska" familjer som specifikt söker den tvåspråkiga inriktningen.

Sammanfattningsvis fyller de tvåspråkiga förskolorna ett betydande behov för många familjer i Göteborgsregionen.

4.3 Specifikt kring efterfrågan av grundskolor

Efterfrågan på *internationella* grundskolor (det vill säga det som ISGRs internationella sektion erbjuder) framkommer en komplex bild från genomförda intervjuer. Å ena sidan pekar Göteborgs och regionens tillväxt, med dess ökande antal etableringar, mot en potentiell ökning av efterfrågan på skolplatser av denna sort. Denna tillväxt skulle kunna leda till att fler familjer flyttar till Göteborg på tillfälliga kontrakt och därmed efterfrågar internationella utbildningsalternativ för sina barn.

Å andra sidan indikerar intervjuerna en avvikande tendens i efterfrågan, huvudsakligen på grund av en minskning i antalet så kallade "expat-kontrakt" (målgrupp 1 ovan). Detta förklaras inte bara av tillfälliga omständigheter (t.ex. svag konjunktur och pandemi) utan är en mer långsiktig trend. Traditionellt sett har denna målgrupp utgjort en stor del av elevbasen på ISGR. ISGR bygger även ut sina lokaler med ett nytt campus för att kunna ta emot fler elever på sin internationella sektion från 2025.

Flera intervjuade har uttryckt en önskan om att se fler internationella skolor som komplement till ISGR i Göteborgsregionen. Denna efterfrågan verkar delvis grundas i en uppfattning om att ISGR inte levererar utbildning och en utbildningsmiljö av tillräckligt hög kvalitet och det verkar finnas en förhoppning om att introduktionen av konkurrerande internationella skolor inte enbart skulle förbättra kvaliteten på utbildningen och utbildningsmiljön genom ökad konkurrens, utan även bredda utbudet av utbildningsmöjligheter för familjer i regionen.

Samtliga av de tre huvudmän som idag erbjuder *tvåspråkig* grundskola i regionen uppger att de har en hög till mycket hög efterfrågan från elever. På en enhet uppges att endast 1 av 60 som söker till skolan kan erbjudas plats varje år. De övriga uppger att de har "ett par års kö" för att få plats. Den stora efterfrågan och svårigheten att få plats är också en trolig förklaring till att verksamheterna utökar sina platser och att nya ansökningar skickats till Skolinspektionen.

Alla tre huvudmännen uppger att de, precis som för de tvåspråkiga förskolorna, har en elevsammansättning som delvis skiljer sig från de traditionella grundskolorna. De har en högre andel med elever från framför allt målgrupp 3, utländska familjer med tillsvidareanställning, i sina verksamheter även om blandningen lyfts fram som ett mervärde där de även har elever från målgrupp 4 och 5. I många fall har eleverna, på grund av kösituationen, gått på andra grundskolor innan de har kunnat erbjudas plats på en tvåspråkig skola. Elever som tillhör målgrupp 1 och 2, dvs. befinner sig tillfälligt i Sverige kan nästan aldrig ges plats på skolorna av den anledningen.

Precis som för förskolorna så anger de intervjuade grundskolorna att ett viktigt mervärde som de erbjuder är möjligheten för vårdnadshavare att kunna kommunicera med skolans pedagoger och annan personal på engelska, något som uppges vara svårt i traditionella grundskolor.

5. Övriga storstadsregioner

5.1 Stockholm

Stockholm, som inte bara är betydligt större än Göteborg utan är även huvudstad, har ett klart större utbud av *internationella* och *tvåspråkiga* för- och grundskolor. Staden har flertalet utländska ambassader vilket bidrar till en högre efterfrågan på internationella utbildningsalternativ.

Stockholm stad driver en egen *internationell* skola, International School of the Stockholm Region, som på många sätt påminner om ISGRs internationella sektion. Skolan erbjuder IB-programmen upp till gymnasiet och är enbart öppen för utländska elever som är tillfälligt i Sverige. Skolan har idag ca 500 elever på grundskolan. En uppskattning är att ca hälften av eleverna är barn till diplomater. – En viktig skillnad mot ISGR är att skolan i Stockholm inte kan ta ut några avgifter från eleverna utan finansieras helt av skattemedel. Trots detta så är det flera ambassader som inte har sina barn på skolan.

Det faktum att skolan inte har avgifter öppnar upp för en bredare målgrupp av elever än vad ISGRs internationella sektion kan göra eftersom man inte är beroende av att ha en arbetsgivare som står för skolavgifterna. Istället krävs "bara" att man vistas i Sverige på ett tillfälligt kontrakt, dvs. både målgrupp 1 och 2 ovan har möjlighet att nyttja skolan. Det finns fler *internationella* grundskolor i Stockholm som erbjuder såväl IB som undervisning utifrån andra läroplaner. Dessa tar ut avgifter, ofta betydligt högre än vad ISGR tar. Stockholm stads grundskoleförvaltning har inte varit tillgänglig för en intervju, så exakta antalet som finns har inte kunnat fastställas. Enligt uppgift finns det ca 3-4 andra grundskolor som erbjuder IB-programmet.

Utbudet, riktlinjer och efterfrågan av *tvåspråkiga* grundskolor i Stockholm (fristående och kommunala) har inte kunnat fastställas inom ramen för denna rapport, då grundskoleförvaltningen inte varit tillgänglig för en intervju.

Inte heller Stockholms förskoleförvaltning har varit tillgänglig för en intervju och det är därför inte möjligt att redovisa hur de ser på frågan om *tvåspråkiga* förskolor och hur stort utbudet är. En sökning på Google Maps indikerar dock att det finns ett relativt omfattande utbud av tvåspråkiga förskolor i staden. De verkar vara helt, eller i vart fall i huvudsak, fristående verksamheter, men presenteras på Stockholm stads webbplats och uppger att de följer svenska läroplanen. Eventuella *internationella* förskolor som finns i staden är okänt.

5.2 Malmö

Malmö stad driver en kommunal *internationell* grundskola, Malmö International School. Den har många likheter med sina motsvarigheter i Göteborg och Stockholm i att den följer IBs läroplan och är öppen nästan uteslutande för elever som vistas tillfälligt i Sverige. De tar ut terminsavgifter som är ungefär 40 % av vad ISGRs internationella sektion tar ut. En viktig skillnad med Malmö International School jämfört med de i Göteborg och Stockholm är att skolan i Malmö även erbjuder IBs förskoleverksamhet, Early Years Programme (EYP) och är för barn som är 3-5 år gamla. Detta finansieras av barnpeng som betalas ut av Malmös förskoleförvaltning, trots att det verkar råda samsyn att det strider mot aktuell lagstiftning att driva *internationell* förskola. Skolinspektionen har inte agerat i frågan.

I Malmö finns även en fristående aktör som driver internationella skolor, Bladins. De driver dels en *internationell* grundskola enligt IBs läroplan. Till skillnad från Malmö International School så driver de inte förskola enligt IBs läroplan. Istället driver Bladins en *tvåspråkig* förskola med svenska och engelska som följer svensk läroplan. Som redovisades ovan har Malmös förskoleförvaltning inte något principiellt ställningstagande eller utredning kring hur de ser på *tvåspråkiga* förskolor och hur mycket engelska som är möjligt att ha i verksamheten.

Utöver sin egna skola och de som drivs av Bladins finns inte, enligt representanter från Malmös förskoleförvaltning och grundskoleförvaltning några andra *internationella* eller *tvåspråkiga* förskolor eller grundskolor i Malmö.

6. Analys och slutsatser

I detta kapitel presenteras rapportförfattarens fördjupade analys och slutsatser kring tillgång och efterfrågan av *internationella* och *tvåspråkiga* förskolor och grundskolor i regionen och deras förutsättningar att verka utifrån den

Sammanfattningsvis är det tre perspektiv på frågan som är extra viktiga att adressera och hantera framöver. Dessa är:

- 1) **Tillgång och platser** – vilka *internationella* och *tvåspråkiga* för- och grundskolor bör finnas i regionen och hur stor ska tillgången vara?
- 2) **Kö- och antagningsregler** – designen av för- och grundskolornas antagningssystem (inklusive eventuella köer) påverkar möjligheterna för de olika målgrupperna att få sina behov tillgodosedda.
- 3) **Lagstiftning och policy** – denna rapport har visat på otydligheter och olika tolkningar av regelverk och policy, där olika intressen står emot varandra.

6.1 Tillgång i relation till efterfrågan på internationella och tvåspråkiga skolor

Förskolor

Nuvarande lagstiftning utgör ett hinder för etablering av *internationella* förskolor. I Skollagen saknas det tydligt stöd för att inrätta förskolor med annan läroplan än den svenska. Malmö stad har visserligen en förskoleverksamhet enligt IB, men det råder tveksamhet kring lagstödet för den. En lagändring kommer att vara nödvändig för att möjliggöra liknande initiativ i andra regioner, inklusive Göteborgsregionen.

När det gäller *tvåspråkiga* förskolor i regionen finns det idag 15 enheter, varav 13 i Göteborg, och sammanlagt ca 800 platser. De omfattande köerna till dessa förskolor indikerar en stark efterfrågan, vilket understryker ett tydligt behov av ytterligare förskoleplatser för att möta de behov som finns bland familjer som flyttar till regionen, särskilt de med internationella bakgrunder.

Det har dock rapporterats att antalet tvåspråkiga förskolor kanske är på nedgång, trots den höga efterfrågan. Detta beroende på att Göteborgs stad kommunicerat att dessa inte är möjliga att driva. T.ex. så har en av dessa förskolor som tidigare erbjöd tvåspråkig undervisning upphört med detta på grund av osäkerheter kring om det är tillåtet. Det har inneburit att den numera drivs som en traditionell fristående förskola utan tvåspråkig profil.

Grundskolor

ISGRs internationella sektion är för närvarande den enda *internationella* skolan i Göteborgsregionen och verkar genom sin utbyggnad kunna möta den nuvarande efterfrågan från den primära målgruppen, som i huvudsak består av barn till personer med tillfälliga anställningskontrakt där företagen ofta täcker skolavgifterna (målgrupp 1). Intervjuer med företag och "re-locationbolag" har inte identifierat svårigheter med att få plats på skolan som ett större problem. Däremot har det funnits kritik i intervjuerna gällande skolans kvalitet och lämpligheten i dess lokaler. (Det är dock utanför denna rapportens mandat att göra en egen bedömning av utbildningskvaliteten och lokalerna.) Givet att ISGRs internationella sektion behåller sin nuvarande prioritering av (i huvudsak och i praktiken) målgrupp 1 så verkar det inte finnas något uppenbart behov av att utöka antalet platser.

Om ISGR skulle öppna upp sin internationella sektion för en bredare målgrupp, exempelvis genom att sänka eller avskaffa terminsavgifterna, skulle detta sannolikt skapa ett behov av ytterligare platser. Det skulle innebära att skolan även skulle bli tillgänglig för de familjer som befinner sig tillfälligt i Sverige utan så kallat "expat-kontrakt" (målgrupp 2) även gynna hemvändande svenska familjer som önskar ge sina barn en internationell utbildning (målgrupp 4).

När det gäller balansen mellan tillgång och efterfrågan på *tvåspråkiga* grundskolor så verkar de nuvarande ca 2 900 platserna, varav ca 2 000 i Göteborg, inte vara tillräckliga för att möta det befintliga behovet. Detta bekräftas av att alla enheter som erbjuder denna form av utbildning har långa köer till verksamheten och att de målgrupper som efterfrågar detta växer. För att möta den växande efterfrågan förväntas en utökning av platserna med cirka 40 % fram till 2025, förutsatt att Skolinspektionen beviljar nödvändiga tillstånd och att huvudmännen kan öppna nya skolor. Dock uppges skollokaler vara ett betydande hinder i denna process.

Denna planerade utökning är ett steg i att möta den ökade efterfrågan, men det är inte säkert att den kommer att kunna möta behoven helt och hållet, med tanke på den omfattande tillströmningen av arbetskraft som Göteborg förväntas uppleva, främst inom målgrupp 3.

Det ska även noteras att det i dagsläget inte finns någon enhet i regionen som specifikt bedriver *tvåspråkig* undervisning inriktad mot barn som tillfälligt befinner sig i Sverige, enligt vad som anges i Skolförordningen 9 kap. §§14-16. En sådan inriktning skulle framför allt gynna målgrupp 2, som i nuläget har svårigheter (bl.a. pga. avgiften) att få plats på ISGRs internationella sektion eller på någon av de ordinarie skolorna som erbjuder tvåspråkig undervisning givet kösituationen.

Under 2022 utredde Grundskoleförvaltningen i Göteborg möjligheten att erbjuda fler möjligheter till *tvåspråkig* undervisning i egen regi. Utredningen konstaterade att:

"I dagsläget finns det inte tillräckligt med möjligheter för medföljande barn till personer som kommer till Göteborg från andra länder för att arbeta här att få en skolplats i Göteborg. Det är sedan tidigare klarlagt av Business Region Gothenburg (sic!) och det är ett problem för staden."

Trots detta avråddes då från att starta den typen av verksamhet i Göteborgs stads regi då det skulle skapa ytterligare svårigheter med att få fram traditionella skolplatser, särskilt i de områden där efterfrågan redan är stor.

6.2 Antagningsregler och kösystem och möjlighet för inflyttade att få plats på förskolor och skolor

Antagningsreglerna med förekommande kösystemen till skolorna avgör hur platser fördelas bland sökande barn och elever. Medan ISGRs internationella sektion erbjuder plats till samtliga elever i grundskolan som uppfyller kriterierna (främst målgrupp 1), står övriga förskolor och skolor inför utmaningen att inte kunna erbjuda plats åt alla sökande. Detta nödvändiggör i de flesta fall, användningen av kösystem för att göra ett urval av barn och elever till tillgängliga platser. Designen och prioriteringarna av dessa antagnings- och kösystem spelar en avgörande roll för hur olika målgrupper kan få sina önskemål tillgodosedda.

Förskolor

Fristående förskolor (vilket samtliga av de tvåspråkiga i regionen är) har inte rätt att på egen hand besluta om sitt kösystem utan det måste godkännas av förskolenämnden i den kommun där verksamheten bedrivs. Förskolorna tillämpar syskonförtur följt av kötid, precis som de kommunala. Då köerna ofta blir fulla direkt vid "nollställning" av köerna blir det i praktiken utmanande att säkra en förskoleplats om man inte ansöker precis när kön öppnar, oftast i september. Det innebär att familjer som beslutar att flytta till Sverige vid andra tidpunkter än i anslutning till sommaren ofta har väldigt svårt att erhålla en plats på dessa förskolor. Detta kösystem favoriserar därmed dem som kan planera sitt behov av förskoleplats på lång sikt, vilket oftast inkluderar målgrupp 4 och 5, familjer som i regel har svenska som hemspråk. Dock har familjer i målgrupp 3 inom ett år möjlighet att ställa sig i kö, för att året efter kunna erbjudas en plats.

Trots detta visar sammansättningen av barngrupperna på dessa förskolor redan idag på en relativ dominans av barn från familjer tillhörande målgrupp 1-3. Detta indikerar att en förändring av urvalsprinciperna potentiellt skulle kunna förändra barngruppernas sammansättning med ytterligare högre andel barn från utländska familjer.

I intervjuer med förskolorna framkommer det att flera av dem skulle välkomna möjligheten att använda sig av alternativa urvalsprinciper.

Grundskolan

De tre verksamheterna som erbjuder tvåspråkiga grundskolor har i dagsläget delvis olika antagnings- och kösystem. ISGRs svenska sektion följer samma regelverk som de kommunala grundskolorna. Det innebär syskonförtur och därefter en närhetsprincip. IES och ESG använder sig av syskonförtur och tid i kö. ESG har dock ett krav på att det talas engelska i hemmet för att erbjudas plats. Skolinspektionen måste godkänna kösystemet som skolorna använder.

Precis som med förskolorna så gynnar detta system de familjer som har möjlighet att långt i förväg göra ett aktivt val. Det innebär att personer som flyttar till Göteborg och regionen har svårigheter att direkt få en plats på de tvåspråkiga grundskolorna eftersom de har svårt att få tillräcklig kötid. Intervjuer visar dock att samtliga skolor har ett flertal elever som tidigare har gått på ISGRs internationella sektion och att familjerna därefter, när de bott i Sverige i några år, har gått vidare till lokala anställningskontrakt. De kan ofta ställa eleverna i kö under den processen.

Till skillnad från förskolorna har de intervjuade grundskolorna inte uppvisat något större intresse av att vilja justera i sina kösystem, utan upplever sig överlag vara nöjda med den nuvarande ordningen.

Sammanfattningsvis kan konstateras att de kösystem som används bland de tvåspråkiga för- och grundskolorna gör det svårare för i första hand målgrupp 2 och 3 att få sina behov tillgodosedda, det vill säga internationell kompetens som flyttar till Göteborgsregionen. Det är också dessa målgrupper som Göteborg och regionen ur ett kompetens- och konkurrensperspektiv säger sig vilja attrahera till regionen och som är växande. En förändring av kösystemet som skulle göra det lättare för inflyttade att få en plats på tvåspråkiga för- och grundskolor skulle sannolikt göra att skolorna ytterligare skulle populeras av barn och elever med annat modersmål än svenska.

6.3 Sammanfattande bild av målgruppernas behov och möjligheter

Sammanfattningsvis kan det konstateras att bedömningen av tillgång och efterfrågan av *internationella* och *tvåspråkiga* förskolor och grundskolor är komplex och beror på flera olika faktorer och ser olika ut för olika målgrupper. I nedanstående tabell presenteras en sammanvägd bedömning av de olika målgruppernas möjligheter att få sina behov tillgodosedda utifrån utbud, efterfrågan och regelverk inklusive kö-system.

Målgrupp	Trend	Planeringstid innan behov	Efterfrågar	Behov tillgodosedda	Tänkbara åtgärder
1: Utländska familjer med "expat-kontrakt" som är tillfälligt i Sverige	Bedöms långsiktigt gradvis minska.	Ofta kort (<1 år)	Internationella förskolor och grundskolor. Tvåspråkiga förskolor.	Förskola nej. Svårt att få plats. Saknas internationell förskola. Grundskola ja avseende tillgång till plats.	Ändrad lagstiftning med internationell förskola. Fler platser och/eller ändrat kösystem för förskolor.
2: Utländska familjer som är tillfälligt i Sverige, utan "expat-kontrakt"	Bedöms öka.	Ofta kort (<1 år)	Internationella förskolor och grundskolor. Tvåspråkiga förskolor och grundskolor.	Förskola nej. Svårt att få plats. Saknas internationell förskola. Grundskola nej. Svårighet att få plats på ISGRs internationella sektion pga. avgifter. Svårigheter att få plats på tvåspråkiga grundskolor pga. kö. Ingen tillgång till tvåspråkig undervisning för barn som är tillfälligt i Sverige.	Ändrad lagstiftning med internationell förskola. Fler platser och/eller ändrat kösystem för förskolor. Ändrade målgrupper för ISGRs internationella sektion. Ändrade kösystem på tvåspråkiga grundskolor. Tillgång till tvåspråkig undervisning för elever som vistas tillfälligt.
3: Utländska familjer som flyttar till Sverige med tillsvidareanställning	Bedöms öka kraftigt.	Ofta kort (<1 år)	Till viss del internationella förskolor och grundskolor om de inte har intention att stanna. Annars tvåspråkiga förskolor och grundskolor.	Förskola nej. Svårt att få plats. Saknas internationell förskola. Grundskola nej. Ingen möjlighet att få plats på ISGRs internationella sektion. Svårigheter att få plats på tvåspråkiga grundskolor pga. kö.	Ändrad lagstiftning med internationell förskola. Fler platser och/eller ändrat kösystem för förskolor. Fler platser och/eller ändrade kösystem på tvåspråkiga grundskolor.
4: Hemvändande svenskar	Bedöms som relativt liten grupp som varken ökar eller minskar.	Medellång (ofta ca 1-3 år)	Internationella förskolor och grundskolor. Tvåspråkiga förskolor och grundskolor.	Delvis oklart, men svårt att få tillgång till internationell skolgång.	Ändrad lagstiftning med internationell förskola. Ändrade målgrupper för ISGRs internationella sektion. Fler platser och/eller ändrade kösystem på tvåspråkiga grundskolor.
5: Familjer som vill att deras barn ska gå i skola i en internationell miljö	Bedöms öka.	Ofta lång utom vid flytt från annan del av landet.	Tvåspråkiga förskolor och grundskolor.	Till viss del. Utbud finns, men svårigheter att få plats.	Fler platser på tvåspråkiga förskolor och grundskolor.

6.4 Intressekonflikter

I arbetet med att tillhandahålla bättre förutsättningar för *internationella* och *tvåspråkiga* skolor för barn till (ofta utländska) familjer finns tydliga intressekonflikter som är viktiga att förstå och erkänna. Nedan presenteras några av de intressekonflikter som har identifierats inom ramen för detta uppdrag.

Näringspolitiskt perspektiv vs. utbildningspolitiskt perspektiv

Det är en balansgång mellan att dels uppfylla näringslivets behov av att kunna attrahera utländsk kompetens, vilket är avgörande för att bygga regional konkurrenskraft och positionera regionen som "öppen för världen". Ur ett näringspolitiskt perspektiv är det en tydlig fördel i att kunna erbjuda högkvalitativ internationell och/eller tvåspråkig utbildning som en del av paketet för att locka till sig högt kvalificerad arbetskraft från andra länder oavsett om de är på tillfälligt eller permanent kontrakt. Skolorna spelar en avgörande roll i att göra regionen attraktiv för dessa familjer, där tillgången på adekvat utbildning ofta är en avgörande faktor för beslutet att flytta.

Å andra sidan står regionen inför utmaningen att säkerställa både utbildning för sina befintliga medborgare, men också en god integration, inte minst för de familjer som stannar och förbereder sig för ett livslångt liv i den svenska samhället där barnen ska ta del av svensk skolgång och måste lära sig svenska. Att t.ex. ha för- och grundskolor där sammansättningen av barn/elever försämrar möjligheten att lära sig god svenska kan vara problematiskt.

Utmaningarna förstärks i att det ofta är osäkert när en familj flyttar till regionen om den bor i Sverige tillfälligt eller kommer att stanna en längre tid.

Prioritering av inflyttande vs. befintliga regionmedborgare

Det är idag, inte minst i Göteborgs stad och i vissa områden, en brist på skolplatser och lokaler. Det är också ekonomiska utmaningar i flera av regionens kommuner. Att säkerställa tillgången till god utbildning för familjer som redan bor i Göteborg och i regionens övriga kommuner är därför högt prioriterat. Att tillhandahålla utbildningsalternativ som är anpassade för familjer med utländsk arbetskraft som flyttar till regionen (t.ex. *tvåspråkiga* för- och grundskolor) kan därför riskera att ske på bekostnad av de redan befintliga regionmedborgarna.

Separat behandling vs. likvärdighet

Vidare finns även en intressekonflikt mellan å ena sidan att säkerställa likabehandling och likvärdighet i skolväsendet i relation till behovet av flexibilitet och lösningar som möjliggör för inflyttade familjer att få sina behov tillgodosedda. Ett sådant tydligt exempel är hur kösystem används i skolorna. Å ena sidan står kravet på att alla elever,

oavsett bakgrund eller ekonomiska förutsättningar, ska ha lika tillgång till utbildning och behandlas likvärdigt inom skolsystemet. Å andra sidan kan det finnas en motiverad anledning till att anpassa antagningsregler eller införa särskilda program för att locka internationella familjer, vilket kan uppfattas som en form av specialbehandling.

Att hitta strategier framåt som säkerställer att både att Göteborg och regionen är attraktiv för internationella talanger och att samtidigt upprätthålla ett rättvist och likvärdigt utbildningssystem som främjar integration, i linje med lagar och styrdokument blir en nyckel i det fortsatta arbetet.

6.5 De dubbla budskapen som kommuniceras

Det är en tydlig ambivalens i de budskap som kommuniceras när det gäller synen på *internationella* och *tvåspråkiga* skolor.

Å ena sidan så kommunicerar det Näringslivsstrategiska programmet, antaget av regionens samtliga 13 kommuner, vikten av att vara attraktiv som stad/region och att stödja företagets kompetensförsörjning. Staden marknadsför sig med sloganen "Hållbar stad – öppen för världen" och har tillsammans med GR undertecknat ett så kallat "side letter" i samband med etableringen av batterifabriken i Torslanda. Avtalet inkluderar åtaganden för Göteborgs stad om att säkerställa tillgången till internationell engelskspråkig förskola, IB-grundskola och engelskspråkigt IB-gymnasium för att tillgodose behoven hos batterifabriken, övriga aktörer och samhället. Vidare finns andra initiativ, t.ex. "Move to Gothenburg" som försöker attrahera och stötta internationell kompetens att flytta till staden/regionen.

Trots dessa ambitioner har både Göteborgs stads förskoleförvaltning och grundskoleförvaltning visat ett begränsat engagemang i praktiken för att stötta dessa ambitioner. För att exemplifiera: Grundskoleförvaltningens tjänsteutlåtande från 2022 avråder staden från att etablera fler tvåspråkiga utbildningsmöjligheter, trots att ett tydligt behov konstateras. Förskoleförvaltningens rättsutredning framhåller att det i princip är omöjligt att bedriva tvåspråkiga förskolor, en tolkning som är striktare än vad andra aktörer anser att regelverket medger. Dessutom betalar förvaltningen idag ut barnpeng till upp till 700 barn som går i sådan verksamhet, vilket bidrar till det dubbla budskapet. Vidare har många, men inte alla, av de skolor som konsulterats i arbetet med denna rapport har uttryckt en uppfattning om att Göteborgs stad är negativt inställd till deras verksamhet eller inte bidrar till att hjälpa dem att bedriva sin verksamhet. Det gäller inte bara specifikt respektive skolförvaltning utan även andra förvaltningar i staden.

Sammanfattningsvis skickar detta dubbla signaler om stadens engagemang för internationella och tvåspråkiga utbildningsalternativ, vilket kan uppfattas som både problematiskt och inkonsekvent. Det framstår som klart att det finns ett behov för staden och dess förvaltningar och regionen att samordna sig och agera enhetligt och konsekvent.

7. Rekommendationer

I detta kapitel presenteras sex rekommendationer för det fortsatta arbetet avseende *internationella* och *tvåspråkiga* förskolor och grundskolor i Göteborg och i övriga kommuner i Göteborgsregionen.

Rekommendation 1: Utveckla en tydlig viljeinriktning och plan med strategi och policy

Det finns ett behov av dels en **policy** och dels en **strategi** för hantering av internationella och tvåspråkiga för- och grundskolor. Som ett minimum behövs detta i Göteborgs stad, men om det finns en regional samsyn och vilja skulle sådan policy och strategi kunna omfatta samtliga av Göteborgsregionens 13 kommuner.

Policyn behöver beskriva Göteborgs stad/regionens kommuners syn på dessa skolformer och vilka ambitioner som finns och vad man önskar uppnå med dessa verksamheter och vilka målgrupper man önskar stötta. Den behöver hantera avvägningarna av beskrivna intressekonflikter och ange övergripande inriktning. Den behöver säkerställa såväl näringslivspolitiska- som utbildningspolitiska perspektiv för att bidra till att eliminera de dubbla budskapen som finns i dagsläget.

Strategin behöver specificera åtgärder för att uppnå de uppsatta målen och vilka typer av skolor som behövs för att säkerställa att man möter samtliga identifierade målgrupper som denna rapport identifierat. Här bedöms regional samverkan vara mycket viktig, liksom samverkan med de fristående verksamheterna som driver, eller har som ambition att driva, internationella och tvåspråkiga skolor.

Rekommendation 2: Genomför översyn av ISGRs internationella sektion och dess uppdrag

Den internationella sektionen serverar idag i första hand familjer tillhörande målgrupp 1 (Utländska familjer med "expat-kontrakt" som är tillfälligt i Sverige), vilket är en krympande andel i relation till andra aktuella målgrupper som är i behov av en *internationell* grundskola. En översyn bör särskilt att undersöka möjligheterna att (i större utsträckning) ta emot elever från familjer som tillhör målgrupp 2 – de familjer som vistas tillfälligt i Sverige och vars arbetsgivare kanske inte täcker skolavgifter. För denna målgrupp är t.ex. avgiften ett tydligt hinder. Även möjligheterna och en mer fördjupad behovsanalys av målgrupp 4, hemvändande svenskar, skulle kunna vara aktuell.

Rekommendation 3: Utred och justera antagningsregler och kösystem för tvåspråkiga enheter

Som konstaterats ovan så är dagens antagnings- och kösystem till nackdel för internationell kompetens som flyttar till regionen. Regelverket godkänns av kommunen för de fristående förskolorna och av Skolinspektion för de fristående grundskolorna. Det rekommenderas att i nära samverkan med de fristående aktörerna som bedriver *tvåspråkig* verksamhet, genomföra en dialog och utredning för att eventuellt justera antagnings- och kösystemen till *tvåspråkiga* förskolor och grundskolor med målet att underlätta för nyanlända familjer att lättare kunna få tillgång till utbildningsplatser utifrån sina behov. Detta utan att detta bidrar till segregation eller bryter mot principerna om likabehandling.

Rekommendation 4: Följ utvecklingen platser och kö för tvåspråkiga grundskolor

Som konstaterats i rapporten så kommer antalet platser på *tvåspråkiga* grundskolor att utökas till hösten och ansökningar finns hos Skolinspektionen för ytterligare platser. Det blir viktigt att följa om utökningen av platser är tillräcklig för att möta efterfrågan och att ha en systematisk behovsbedömning över tid. Om det visar sig att de tillgängliga platserna inte motsvarar behoven, eller om kötiderna fortsätter att vara långa, bör ytterligare åtgärder övervägas.

Rekommendation 5: Överväg möjligheten till att erbjuda tvåspråkig undervisning enligt svensk läroplan

Det finns idag ingen skola i regionen som specifikt inriktar sig på att erbjuda tvåspråkig undervisning enligt svensk läroplan riktad mot barn som tillfälligt befinner sig i Sverige, enligt Skolförordningen 9 kap. §§14-16. Att kunna erbjuda detta skulle underlätta framförallt för målgrupp 2, som består av familjer som vistas tillfälligt i Sverige men som har svårigheter att få plats på en *tvåspråkig* grundskola. Det skulle också kunna komplettera eventuella justeringar i antagnings- och kösystemen.

Rekommendation 6: Bedriv påverkansarbete för internationella förskolor

Trots att det råder ett behov av *internationella* förskolor i regionen, tillåter nuvarande lagstiftning inte driften av internationella förskolor i Sverige. Därför rekommenderas Göteborg och Göteborgsregionen att, tillsammans med andra större städer, såsom Malmö och Stockholm, initiera ett gemensamt påverkansarbete mot utbildningsdepartementet för att möjliggöra etableringen av internationella förskolor.